

Yekotinò Di mpátíri tò tì náaṇtì

Yekotinò kó dipátíri tu yekotinò nyé yewè yemou kpeye bè wënné wënnémè. De kó dipátíri kó ditanyuu dierì tu: Mecìì nkó diketirì tu a bo ndémè Kuyie, de kó dipátíri í duó nKuyie nkó itié mmáà, di duómmu itié nha bo yímè kàa fòmmu nwenni, kàa nyé a fòù mèè botí.

Yekotinò péu bomu de kó dipátíri miéké yèè náá ntëcëtè kó mufòmmu kpéí, nè a bo mpímmè mutòmmú, a bo mbomè a èì kè dè da naati, a bo mpímmè a máà, ke náá nha bo kékùnnemè amáà, a bo nnømmè ke mi, ke bá nsenku bëcëribè nè a bo ndómè a kou tòù.

Di mpátíri náaṇtì duó ke dòmmè

1. Bè sàntemè mëcìì 1-9
2. Sadomòo kó yekotinò 10-29
3. Akuu nè Demmuyëeri bè náké tì náaṇtì 30
4. Yekotinò sonye 31

Di mpátíri kó tináaṇtì yuu

¹ Isidayëeribë koo kpààtì Sadomòo, Dafiti bire kó yekotinò.

² De kó yekotinò teénnè onìti nwe koò duò mmëborime sààmè, koò ciìnko, koò teénnè kòò banni tináaṇkutintì. ³ Yekotinò tiè nhonìti nwe ke tünni o borime, ke mè wénkú ke séìrì, ⁴ ke duò mbëè í dake tidààtì, ke duò mbëbëmbè meyïëtímè. ⁵ Wèè ciì wèè këmmú ke dòke ciitë, wèè mòke meyëmmè

kòò na kénni omáà. ⁶ Kè dèè ò teennè kòò na kébanté yekotinà cümpuyé nè yenáañkutinyè mèciì nkpeyé.

⁷ A bo ndémè Kuyie ndeeè tu mèciì nkó diketirì. Bèè í dó itié nè mèciì mbè tu tiyéntì nti.

Ti bo ndakemè bədapùnyeibε kpéí

⁸ M bire, nyo a cice da náá ntì kényié nha yõ tié. ⁹ Dèè yó ndò nkusärìkù fəítòòdáfè kõme a yuu īnkè, kéndò mmèdèì nha fɔnníí. ¹⁰ M bire bëè borime í wènni kè bë dò ke da yǔ́ñ nha báá yie. ¹¹ Kè bë da nàké ke tú: Kotení kè ti dinté benítibè kékua, kédíí mbèè í ti dòò meyei nkékua, ¹² ké bë pírímú bəfòùbè kékua mukúñ nhɔñ yímè, ¹³ kétúóké bë kpere desààrè debotí debotí képíe nti céí, ¹⁴ kàa nkáké ti miéke, kè ti wë ndidítítou dimáà. ¹⁵ M bire, a báá bë neinè, a báá tūnne bë kó ice. ¹⁶ Bè bëti meyei mmè ke õ ndó mècäà ke bo kuø benítibè. ¹⁷ Tenòtè õðí nwúó mbè díí ndè ticùòti kédo ti miéke. ¹⁸ Bembe né dii ticùòti nti bəmómømbë, kè ti yóó bë pí. ¹⁹ Dèè yóó tuøkení bəyóóbè, bëè yuuku, muyóò muù yóó bë kònñè.

Mecìì nnàá ntì benítibè

²⁰ Mecìì mmèè nàá ndihéì miéke, ke píækù yaárè miéke, ²¹ ke bo yecemákè ke yu benítibè, ke còmmú dihéì mánku ke píækù, ²² ke tú: Tifãütítì, dè yó nkáké de kè dí ciité? Sipɔø yembè, dè yó nkáké de kè dí yóó benítibè mudaá? Tiyéntì, dè yó nkáké de kè di ciité? ²³ Kénténè n tié kéceete kè n di duó nkó myuaá ke di keé n náñti. ²⁴ N di yumu bá di í yie, kè n dò ké di teennè kè di í daké. ²⁵ Di yetemu n tié nyimøu, ke sènkèri n di náá ntì. ²⁶ Nè dè kpéí meyei mbo di tuøkení díí mònnì m múnke yó ndi daúmu, kè kufɔwaa nní ndi bo kè n daú. ²⁷ Meyei nyóó

di tuɔke ndìì mònnì kuyaakù kɔmε, kè mεháárìmè di túóté tefòdóntè témè, kè kufɔwaá ndi pĩ nkè di yèmmè caàrè. ²⁸ Dè mònnì kè di nni nyu kè ñ cíéké, kè di n wammú kémónté, ²⁹ kε yé di í yiemmè ke bo yíétté dèè wenni, di mε nyí dé Kuyie. ³⁰ Di yete n tié nyi, ke sènkèrì n náañtì timoú. ³¹ Di yóó yàmu di borime cɔ̄ntimu képẽ n di tié. ³² Wèè yete meciì ntifāñtitì tiì õ ò kùɔ, kè kuyeìnkù kùù yèmmè dò ndèmarè í kù dónnì kè kùù feti. ³³ Wèè mε nyie n kpèti, ò bo mbonè diwèì, ò í yó nyíékkù meyei.

2

Meciì mmεè õ nkanké onítì kè meyei mbáá ò nìntε

- ¹ M bire mpĩ nda tiè ntì,
a báá yé n yé nha ndɔɔri dè,
- ² kénté mesàà meciì nkó tináañtì,
kéduó nha yèmmè ké tì banté.
- ³ Yú meciì nnè meyèmmè kè dè nda teénnè.
- ⁴ Wammú de bè waàmmè idíítí,
ké ndè bëtì tikpàtì kɔmε.
- ⁵ Dè mònnì ndi a yóó depemè Kuyie nkéna ké kù yíétté,
- ⁶ kε yé Kuyie nkuù duòmmè meciì,
kuù õ nte kòò nítì ciíté kébanté dèmarè.
- ⁷ Kuù dòòri mesàà mbèè borime wenni,
kε kanké bëè dòòri kù dómè.
- ⁸ Kuù kanké bëè dòòrimè wenni,
kε baa bëè kù duó mbemáà.
- ⁹ Kàa kémú n kpèti a bo banté kuce sààkù
kéna kédòò dèè sié.
- ¹⁰ Dè mònnì ndi a bo ncíimè,
kàa ciì nda duó ndiwèì.

- 11** Kè mèciì nni nda kãnké,
kè meyèmmè da baa.
- 12** Dèè yó nte kàa báá dòò meyei,
dèè yó nda kãnké siyáàbísí yembè,
- 13** nè bëè yóú kuce sààkù ke tū ndibiìnnì kóku,
- 14** bëè kpètitinè meyei,
kè dè bë naatinè meyei,
- 15** kè bë tū nyice ìì í wènni.
- 16** Mèmàme a bo namè kéyenténè onitipòkù
wèè dòuti dòutinè benitidaabè o nùnaatí,
- 17** wèè yete o dòù,
ke bùtinné ò dòúnnè dìì nùù Kuyie.
- 18** Wèè tū nho cíètè kó kuce
ò kòri mukúú mborè nde.
- 19** Wèè kòte o borè ò õõ í nwètènì,
ò ténke õõ í mpèté mufòmmu kó kuce.
- 20** Tâaté benitisààbè kó kuce,
kéntü mbèè borime wènni bë dòòrìmè.
- 21** Ke yé bëè borime wènni,
bëè yó mbo diheì miékë.
- 22** Bè né yóó dennemu benitiyonkubë diheì miékë,
bè yóó dëitemu bëè borime í wènni.

3

Ti bo ncììmè ke dé Kuyie

- 1** M bire a báá yé n da tiè ntì, mpíñ yé nhá ndòori tì.
- 2** N tié nyìì yó nte kàa fòmmuu okè, kàa nyo ndiwèì.
- 3** Ndòori mesàà kéntü timómmonti, a báá yóú kë dë
da déténè, ndè dùúkú a fònní ké dë wàri a yèmmè
miékë. **4** Kàa dòòri mèmmë Kuyie nnè benítibè dë bo
nda dò. **5** Bá nyíkú a ciì nyínkè, duó nhamáà Kuyie
nku. **6** Yóú kë kuù nda ni a dòòrìmè mèmou miékë,

kénte kàa dòòri dè nyié. ⁷ A yèmmè bá ndò nha ciù, ndé Kuyie nké yóu meyei. ⁸ Dëè yó ntú a kɔ̄ntì kó mutie, ké da duó kukɔ̄nnaatí. ⁹ Túóté a məke dè kédéukùnnenè Kuyie nyètìrì, duó nku a diiti ketiti sààtì. ¹⁰ Məmìme tidiitì bo píemmmè a buɔ, kè menaà mpíe nha cèe kénco. ¹¹ M biré kè Kuyie nyǔñ nha toò a báá yete, kè kù da kpanne, a kɔ̄mbùòtì báá do. ¹² Ké yé Kuyie nhɔñ yǔñmmè kù dó wè toò ndi, wèè dó o biré ò õõ yǔñmmè de toò.

Mecìì nduòmè diwèì

¹³ Dè nnaati wèè pëté məciì nnè wèè mòòte meyèmmè. ¹⁴ De kó mucɔ̄ntimu deumu ke pëëté idíítí nè meswo nde kɔ̄mu. ¹⁵ Mecìì nwennimu ke pëëté medèì, dëmarè í bo dèè pëëté məciì. ¹⁶ Mee teénnè onítì kòò fòmmu mənni, koò duò ntikpàtì nè disanni. ¹⁷ Mee ò bənkú kuce sààkù, kòò kérí ke í yïèkù. ¹⁸ Mee duò mmufòmmu nè diwèì bëè mè pikú sâà. ¹⁹ Nè məciì mme Kuyie ndòòmè ketenkè, nè meyèmmè mme kù ãnnémè keñkè. ²⁰ Nè məciì mme kù duómmè kè menie nyiení ketenkè kè fetaafe niù.

Kuyie nkankémè wèè ciì

²¹ M biré, ntaunnè məciì nnè meyèmmè, báá yóu kè dè da détenè. ²² Mee yóó da duó mufòmmu kéntú a kó kusärìkù. ²³ Məmìme a bo nkérímè a ce ke í yïèkù, bá a báá bété. ²⁴ Məmìme a níí bo nduómè a yèmmè dómè ke í yïèkù kè dè nda naati. ²⁵ A bá ndé dëmarè bo da déétémè, nè bənitiyeibé bo da pímmè. ²⁶ Ké yé Kuyie nyó nda kankémèmu ke deì meyei mmèè da díí.

Kuyie ndòòrimè mesàà nwèè dó o kou

²⁷ Kòo məù dó ndèmarè, kàa mòke a báá yete a bo ò duómmè. ²⁸ A báá náké a kou ke dò: Kò nké naa wétení. Kàa mòke a ò duó ndennde bàmbà. ²⁹ Kàa kou da tâ, a bá nwanti kóò dòò meyei. ³⁰ A báá sônté kékpannè òməù kòò í da cààrè mùmamù. ³¹ Bá ndó benitiyeibe kéntü mbé borime. ³² Ke yé Kuyie nyí dómè bëè dòòri meyei, kù naatinè besààbè mbé. ³³ Kuyie ncààrimu benitiyeibe céé, ke dòori mesàà mbëè dòòri kù dómè be kpesi. ³⁴ Kuyie nsènkumu bëè kù sènku, ke dòori mesàà mbëè kékunko bémáà. ³⁵ Kuyie nyóó sãntemu meciì nyembé kékunkunne tiyéintì.

4

Meciì ndeummè demou

¹ M bí kéréné di ciçé tié mmesàà nkémətē meciì. ² N di duò nyitié sàayì nyí, di nyì pí. ³ M múnke do tú debire ke yíémmu n cice náa ntì kè n yõ n dó mediè. ⁴ Kè n cice n tiè nké tú: M pí n da náá ntì ke tû n tié kénfòù, ⁵ kémətē meciì nnè meyèmmè, a báá yé n da náá ntì, a me mbáá tì yóú. ⁶ A báá yóú meciì mmé yóó da teennè! Ndó me kè mè nda kanké. ⁷ A bo mməkemè meciì ndéè pëté demou. Demou miéké a dò nkéwammú meciì mmé. ⁸ Ndó meciì nké mè dà déùkunne, orí me kè mè ntú a kó disannni. ⁹ Mëè yó ntú a sãrikù sààkù, ke dò ndipìì sààrì.

A bo kentémè benitiyeibe kó meborime

¹⁰ M bire, kéréné n da náá ntì ké ntì pí nkàa fòmmu oké. ¹¹ N da benkú a bo yímè mmé kérété meciì, ke da benkú kuçé sààkù. ¹² Memmè a bo nkérímè bá dèmarè báá da dítinné, kénkokù ke báá bété. ¹³ A báá yete itié, nyì pí, nyì tu a fòmmu. ¹⁴ Báá tñnné

bénitiyéibé borime, báá tūnné bëè dòòri møyei mbé kó kuce. ¹⁵ Báá tūnné bë cε, yóú ku, yenté ku kékónté. ¹⁶ Kè bénitiyéibé í dòò møyei mbé õ ñna kéduó, kè bë í bø nhòmøù bë õ nyié nkéwúómmu. ¹⁷ Be diì tu møyei, kè bë naà ntu kuyonku.

¹⁸ Besààbè kó mëborime dònne kukũnwentóo nku, kë õ nwenkú kè diyiè yàà yënnënní. ¹⁹ Kè bøyéibé bië kõme dònne dibiññì, bë í wúó mbé yóó bété dë.

Tì bo ntaunèmè mesàà

²⁰ M bire kénté n náañti kéyie n tié. ²¹ A báá ì yé, ãnné i a yëmmè miëke. ²² Iì tu bëè ì yìé mbé fòmmu, iì bë duò nkukõñnaati. ²³ Ndake a toti tì a yëmmè, dëè pëëté dëmou, kë yé a yëmmè mëè temè a fòmmu. ²⁴ Abá nnáante siyáàbísí ke sounte. ²⁵ Nwúó nha iïkè weti weti, kë bá nsññ. ²⁶ Totí a yëmmè a yóó tūnné kùù cë kpéí, kàà borime mëmou nwenni. ²⁷ Báá wëëte kucåñku yoo kuyoú, détìnne amáà møyei.

5

Ti bo ndakemè bénitipòbè bëè dəuti dəutinè bénitidaabè bë kpéí

¹ M bire, kénté n ciì, kétünne n yëmmè. ² Mëmìmë n tié mbo da teemmè kàà nyé a náá ntì. ³ Onitipòkù wèè dəuti dəutinè bénitidaabè o náañti wëëti mëcekùò kõme mmë, kë yòò nke dò mmëkùò. ⁴ Kë né õ nyóó dentenè kë tii kë dò mmëdòmmè, kë kòùrì kë dò ndisiè menatimè mèdémè kpéri. ⁵ O cë kòrìnè muküü mmu, kë taànè kudøñku. ⁶ Ò í tū mmufòmmu kó kuce, ò fetimu bá ò í yé. ⁷ M bire kénté n náañti, báá yete n tié, ⁸ kënté o cε, báá na o cïëtè, ⁹ a yàà bo fétìnne a sãnni, onitiyonkuwe yàà

bo cake a fòmmu. ¹⁰ Kè bëpòòbè báá di a kpere, kàa fèüté ke pèté dèe naá nhotòù kpere. ¹¹ Kàa dentenè didabònnì a fòmmu càke dìì mònnì, ¹² kéntú: Dè yíme kè n yete itié, ke yete bë ñ nàké tì, ¹³ ke í kènté bëè m baké be kpeti? Ke yete bëè ñ tié mbë kpeti? ¹⁴ Nte mí nké kàáté meyei bo n tuakénímè n kòbe cuokè nè benítibè cuokè.

A bo ndómè a pokù

¹⁵ A pokù dònnè tebinte sàatè nte, nyõ nte kó menie. ¹⁶ Báá yóu kè mè mpüñ nyicekotí nè kupìtti, ¹⁷ m mmè te amáà, báá mè toténè bëpòòbè. ¹⁸ Diwèì nda bonè a pokù a tääté wè, kàa nhò pí mmesàà. ¹⁹ A pokù wenni ke dò ntéhontè nte, kàa níí kàáké o kòntì dè da nariké. Diwèì nwe nda bonè sáà. ²⁰ Ba mbo nte kàa ndó onitipokù wèè dəuti dəutinè benitidaabè kénkáá nho mè? ²¹ Kuyie nwùómmu bá wè o dəorìmè, ke yé ò tū nkùù ce. ²² Ocaàrìwè yei mmee è pí. Mè ò pí ncéñ nwe timáti kõme. ²³ Wèè í nò nké pí nhomáà, ò buò nhomáà ndi, koò yeintì ò kòù.

6

A báá coutémè otòù bànnì

¹ M bire, kàa béis, kàa béis nké yí a bo yietí a kou bànnì ke poté a nòùtè ketenéké, ² kàa fité a nùù ke tanné amáà tináañtì miske. ³ Kàa mè dòò fíñ tieké dibànnì. Koté kóò bàntè mecää nkòò da yóu. ⁴ Bá ntú a bo ompe, báá yóu kè inua nda pí. ⁵ Denne amáà teyúótè õõ yenténémè opaawaà, tenötè õõ yenténémè ticùòti.

Ti bá ntúmè betönnédíébè

6 Fጀ nhotጀnnékótì, kòte sikጀñ borè kékà sì dòòrimè kékpté meciì. **7** Sikጀñ í mòke wèè sì bàa, sì í mòke wèè sì benkú mutጀmmú, sì í mòke okpààtì, **8** kék né ñò waá nsi diitì dididèì mònnì ke bo nyó. **9** Fጀ nhotጀnnédékótì a yó nduá kékíté ñmmònnì? A yóó ente ñmmònnì? **10** A yóó yí m bo duó sámþpó nwe kékñ nsámþpó, kéomþpè sámþpó. **11** A bo n yóó daatë kék tidawantì da ïkú, kék mesémmè da pí nhoyúókù kómë.

Osoùntì kó meborimë

12 Wèè cèntì ke poti siyáàbìsí ò tu osinténìti nwe. **13** Ke ñ nkämíí inuø nke náánnè o naàcei ke fietì inómbí, **14** ke dó meyei nke mè wanti sáà, ke ce nyekpàrè. **15** Deè te kék meyei nhòò ò do dimònnì dimáà, kóò poté bá ò báá na kékenté bítì!

Kuyie nyí dó dè

16-19 Dènennè bo dèkuò ndi Kuyie nyí dó dè, dèyiekè ndi ketíke kù í dó kékà dè fènònfè, deè tu:
Tépòtè,
siyáàbìsí,
a bo sñntémè kékua onítì,
iyentotí yeiyi,
wèè cää meyei mmudòòrìmù,
a bo nsoúmmè ke náá nha í yà dè,
nè a bo ncemmè yekpàrè a tebií cuokè.

Ti bo ndakemè benitipòbè bëè dòuti dòutinè benitidaabè kpéí

20 M bire, nyó a cicë da náá ntì, báá yete a yò tié. **21** Anné i a yèmmè miëke, kék nyí dùúkú a fñnií kusäríkù kómë. **22** Iì yó nda ni a cèmmu, kék nda baa a duó dè, kákà ènte ì nda náánnè. **23** A cicë nè a

yõ, bë tié ndò nfitírè ndë, ke tú kuwenniku, bë da kpannè ke da benkú mufòmmu ce nku. ²⁴ Iì yó nda kãnké onitipòkù wèè dëuti dëutinè benitidaabè nè otòù pokù nùnaatí. ²⁵ A bá nyáá nde koo nitipòkù botí o wenniku kpéí, báá yie nkòò da souté nè o nuo. ²⁶ Onitipòkù wèè dòù í bo kòò dëuti dëutinè benitidaabè o borè a kpere õ yè sámþpó nwe, wèè màkë o dòù kòò tòkénè ò bo níntémè a fòmmu. ²⁷ Ómòù bo ãnné muhãá nho yaayòrè miékë kòò yààtì báá cójútáà? ²⁸ Onìtì bo na kénkérí muhãá miékë ke báá cójútáà? ²⁹ Mëè botí nku a báá na kékááké a kou pokù kë bë da yóu. ³⁰ Bë õ yè í ncíé nwèè yùúkú ke bo kuø dikònnì dòmmè. ³¹ Kè bë ò yà ò õ yetí kuce mèyiekë ndi, kéduó nho kpere demòu ò màkë dë o cíëtè. ³² Wèè më nduónè otòù pokù ò tu kuyéinkù nku, ke cààrè o fòmmu. ³³ Bë õ puotímu koo fèìkùnné bá de kó ifei báá deè. ³⁴ Dë õ yonkë o dòù nwe kòò miékëe peike kòò mpeiri bá mmesémmè báá ò pí. ³⁵ Ò õ í ndó tiyeti matì, bá kë di dí ò cu kë dë nsñ ò báá yie.

7

Onitipòkù wèè dëuti dëutinè benitidaabè ciitémè odapàà

¹ M bire nyo n náañtì, kényié n tié, ² ndøori nda náá ntì kénfòù. Ndake n tié ñkpéí nhá nønnítè kómmë, ³ ké ntì pikú tei tei, ké tì wári a yèmmè miékë. ⁴ Ndó mëciì ke dò nhá tâü, kéntaunè meyèmmè ke dò nhá népo. ⁵ Mëè yó nda kãnké onitipòkù wèè dëuti dëutinè benitidaabè nè otòù pokù kó kunùnaatí.

⁶ Diyiè marì kë nní mbo n cíëtè, ke síéké fenétì, ⁷ kéyà idapùmbí, iì í yé dëmarè, i miékë kë dëmarè tu

kuyélnkù. ⁸ Kè dè ncèntì diheì bénitipòbè bëè dəuti dəutinè bénitidaabè kó dikàrì, kétünnè òməù cíètè kó kuce. ⁹ Ke sñ nde dò ndiúrkèpànnì, ke yuotóo ke bo ke biiri. ¹⁰ Kòo íténi kóò co ke bo ò ciité ke sàri onitipòkù wèè dəuti dəutinè bénitidaabè o kõme. ¹¹ Kòo nònfe tònnì, kòo kõntì yàùti, bá ò í karì o cíètè, ¹² ke firì diheì, yaárèbè nè sicëkaa simou, ke wanti bénitidaabè. ¹³ Kòo pñ nde kóo dapàà, kóò ɔrí bá ò í dé, ¹⁴ ke dò: N sòò bëi ndinùù marì ndi Kuyie nyìkè ke dì dèite yíe. ¹⁵ Dëè te kè n yènní a wammù ke me nda yà. ¹⁶ M pitému n dòù ïnkè tiyààti ke dì sàri Esibiti kó tiyaàyóntì, ¹⁷ ke dì yøore túdààríbè bëbotí bëbotí. ¹⁸ Katení kë tí nyié nkë yo nkunaatí ke dəori ti dómè kë dëe wenténè. ¹⁹ N dòù ìtému ke kòte kupòòkù dëdétirè. ²⁰ Ò tømu kudəukù nè idíítì ò í yóó konní kòo tåñkù pànwè í yènní. ²¹ Kòo ò kpèntè kpèntè nè kunùnaatí. ²²⁻²³ Dendë kòo ò tünne, kéndò mbè kòrinè fèè nààfè mukòù, ke dò mbè boú kuwáátkù ke bo puotí, ke kù tå ke ta ku dinni, ke dò nténàtè ñ ntatimè nticùàtì ke dò mëcää. Bá ò í yé ke tú dè yóó kñnté o fòmmu.

²⁴ M bire kénté n náañtì, kényie n yë mmù. ²⁵ A báá yóú kàa yèmmè kòte de kóo nitipòkù botí bíékè kòò da souté, báá tünne o ce. ²⁶ Ò buó mbënìtbè péu ndi ke kùò bénitikperíbè. ²⁷ O cíètè tu mukññ nkó kuce nku kùù kòrinè kudənkù.

8

Mecìì nyumè bénitibè

¹ Mecìì mëè yu, di í yoà?
Meyèmmè pñákù kë di baa yoà?

- 2** Mè bo ditennì ìnkè nkε,
kε còmmú icεyàtii,
3 benítibè pēnkù dè yεbòrìnò
kε náá nkε tú:
4 Díndi benítibè, n yu dí mbε,
n náánñè dí mbε.
5 Díndi tidiéntì wammúnè mεciì,
díndi tiyeintì mɔ̄tenè meyèmmè.
6 Kénténè n yóó di náké tì,
n yóó di náké weti weti nwe.
7 N náá ntimómmɔ̄nti nti,
tiyeiti í yièní n nùù.
8 N náá ntináañsàtì nti,
n yí soú m mε nyí cií.
9 Wèè ciì weè yóó tì banté.

Wèè yé dèmarè kòo banté tì tumè timómmɔ̄nti.
10 Ndónè n tié nkè dèe pētē idíítí.
Ndónè mεciì kè dèe pētē mesɔ̄o nsààmè.
11 Mεciì mpētēmu medèl,
kusärìkù makù í mè tùòke.

Mεciì nnàámmè mè tu wè

- 12** Mí mmecìì n neitinè meyèmmè mmε,
kè n yóó døò dè n totí n yèmmè.
13 A bo ndémè Kuyie dεe tu a yetε meyεi.
N yí naatinè sifeí yεmbè, sipɔ̄o yεmbè
bèè borime í wənni nè bèè sountε.
14 Míi õõ tié nhonítì kòo ciité.
Míi tu mεciì nkε duò mmuwérímú.
15 Míi te kè bεkpààtìdiebè baké,
kè bεbeéndiebè bekù kè dè wənni.
16 Míi te kè bεkpààtibè nè bεheikènkótibè nè
ketenkè ìnkè kó bεbeémbè bεmou kè bε baké.
17 Bèè n dø, m bε ndó,
bèè n waà, mbεè n yàu.

- 18** Mîù te tikpâtì nè disânni,
tikpâtì tiì í deu nè mëborime sààmè.
- 19** M pârè wennimu ke pëëté mesao nsààmè,
kè n cõntimu pëëté idíítí.
- 20** N kérí timómmonti kó kuce nku bennitisààbè tû
nkù,
- 21** ke døari mesàà mbèè n dô,
ke bè duò ntikpâtì.
- 22** Kuyie nni ndàò kè dè mòntemu,
kù niitè kédøò mí nwe ke né døò desønné.
- 23** M bomu sââ,
kutenkù mu nyí døò kè m bomu.
- 24** N yó mbo ke dàmèèrìbè nè sibií kè dè mu nyí bo.
- 25** Yetârè nè sitââ dè yóó døò kè m bomu.
- 26** N do bomu ke sô nKuyie mmu nyí døò këtenkè nè
keñnkè,
kù yóó døò denenñè sámþórè ketirè kè m bomu.
- 27** Kù yóó døò keñnkè ké bo ãnné tiwetì mànku kè m
bomu.
- 28** Kè kùu ãnné yewetè nè sibií
ke menie nní nyièní nè muwërimú.
- 29** N do bomu kè kùu kéété dàmèèrì mànku ke dò:
Menie mbá mpënku, kéanné këtenkè.
- 30** N do bomu nè ku kè ti pî mmutõmmú yewe
yemœu,
kè n kù duò ndiwèì,
ke yänku sââ ku iïlkè,
- 31** kényänku këtenkè kù døò kè ñnkè,
kè dè n naatinè benitibè.
- Dè bo nnaatimè wèè yie mmecìù nkpeti*
- 32** Di mmònnì m bí, keénè n náañti.
Dè nnaati wèè yie n tié.
- 33** Di báá yete n tié,

couténè i kécuité.

³⁴ Dè nnaati bëè kèrmú n tié,

kè ñ ncómmú m bòrlnùù ke tñntí n cïëtè sâà.

³⁵ Wèè m pëté ò pëté mufòmmu mmu,

ke pëté Kuyie nkó mesàà.

³⁶ Wèè n cààrè ò cààrè omáà ndi,

wèè n sènkèrì kòò dò mukññ.

9

Mecìì yumè tiyeàntì

¹ Mecìì mmaá më cïëtè nte ke cònné yesàñkè yèyiekè, ² ke kùo iwññ, ke kùòti menaà nke cònné tábùrì, ³ ke tñ mbenitipotñmbè diheì, kè bë còmmú dëè ikú ke yu, ⁴ ke tú: Díndi tiyeàntì kòtenní die. Ke náá ntidièntì ke tú: ⁵ Kòtenní kédi n diiti, kényà n naà n kùòti më. ⁶ Yóunè tiyeàntì kékòute. Tünnènè meciì nkó kuce.

Mecìì nyiè nè tepòtè yiè be kó tináañti

⁷ Kàa tié ntepòtè yiè nhò dá senkèrìmu, kàa tié nhonitiyonkuwe ò da sámmú. ⁸ Báá tié ntepòtè yiè, ò yàà bo da sïntenè, tié nwèè ciì kòò nda dò. ⁹ Kàa tié nwèè ciì ò dòke ññ ciitemu, kàa tié nhonitisààwè dëè ò yié meciì. ¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndeè tu meciì nkó diketirì, kàa dòòri Kuyie ndómè a moate meyèmmè. ¹¹ Kè meciì bái nke dò: Mí mmeciì m bo okùnné a fòmmu kó yewe kè yèè sññ. ¹² Kàa ciì dè tu a kó mesàà mmé, kàa tu tepòtè yiè nha pété de kó tiyeti amáà.

Tiyeàntì yumè benìtibè

¹³ Tiyeàntì dònnè onitipòkù nwe wèè wékete ke yei nke í yé dëmarè, ¹⁴ ke kari o cïëtè bòrì, diheì ikú dè. ¹⁵ Ke yu bëè bòkù kuce ke pënkù, ke tú: ¹⁶ Díndi tiyeàntì kòtenní die, ke náá ntidièntì ke tú:

¹⁷ Menie mmèè yùúkú mè wèètimu, kè musòrìkèdiì naati. ¹⁸ Bè me nyí yé ke tú bè kòri muküü mborè nde, kè de kóo nitipòkù yu bè kè bè tati kudønkù.

10

Yekotinà yèè tukúnè oniti kó mufòmmu

¹ Sadomøø kotinà. Debire dèè ciì dè nárikùnko dë cice yèmmè mmè, dèè yei nkè dè càari de yõ kõmè.

² Meyei nkó tikpàtì í mòke mucɔ̄ntimu, mèborimè sààmè kpeti tiì duò mmufòmmu.

³ Kuyie nhã í nyóu kè dikònnì pĩ nwèè borimè wènni, kù me nhã í nduá nhonitiyewiwe ò dó dè.

⁴ Wèè pĩ mmutɔ̄mmú nè tikɔ̄nnéyãäti ò naà nfedawafè nfè, kè wèè pĩ nnè tikɔ̄nyauti kòò kpàrìku.

⁵ Wèè sòrì tidiitì dididèì mònnì ò ciìmu, wèè duó dididèì mònnì kòò yo nyifei.

⁶ Bèè borimè wènni bè piëti mesàà mmè, kè benitiyewibe sòrì be yonku be náañti mieke.

⁷ Bè õõ í nyè nwèè borimè wènni o kpéí, bè õõ yè nhoyonkuwe nwe nè o yètìrðo.

⁸ Wèè ciì weè yié ntináañti, wèè náante tiyéinnáañti kòò fieti.

⁹ Wèè daòrìmè wènni ò õ nkérí ke í yìékù, wèè kõmè í wènni kè bè ò yàu.

¹⁰ Wèè sòrì ke kámii inua ò féñuko betobè mbè, wèè náa tiyeinnáañti kòò fieti.

¹¹ Bèè borimè wènni bè náañti duò mmufòmmu mmu, kè benitiyonkubè sòrì be yonku be náañti mieke.

¹² Wèè nií mbetobè ò ce nyekpàrè nyé, kàa dó otøù a báá yà o yei.

13 Bè ñõ banté mèciì nyiè nho náaṇtì mièkε nkε, kè tiyεñti bo kuyεìnkù kpéí.

14 Mèciì nyembè yèútí bemáà ndi mèciì, kè bëè yεi nkε bε náaṇtì bε buò mmecää.

15 Tikpàtì yiè nkpàtì ò kãnké kuduotí kõmε mmε, kòo círì sémmè ò kòù.

16 Wèè borimε wènni o kó mucɔ̄ntimu tú mufòmmu, kòo nitiyonkuwe yeti tú meyei.

17 Wèè yié nyitié nhò kérí mufòmmu ce nku, wèè yetε itié nkòò fieti.

18 Wèè sòrì mepómmè ò tu siyáàbìsí yiè nwe, wèè wátiñi bεtɔ̄bè kòò tu kuyεìnkù.

19 Kàa nùù tònnì a ñõ yetému, wèè pí nho nùù ò ciìmu.

20 Wèè borimε wènni o náaṇtì dònñè mesɔɔ nsààmè mmε, onitiyonkuwe toti mèè yèmmè í tú dèmarè.

21 Wèè borimε wènni o náaṇtì teénnèmu bεnìtibè péu, kè kuyεìnkù kõ nku yeìntì kpéí.

22 Kuyie ndòò wè mesàà nweè kpere yié, wèè dòòrinè muwẽrimú ò í yéútí dèmarè.

23 Kuyεìnkù borè meyei nyí tú dèmarè, dè ñ nkù dò ntikpèiti nti, wèè mòkε meyèmmè kè wenwe nənnè mèciì.

24 Onitiyonkuwe í dó dè, dεè ò tòòkùní, kè wèè borimε wènni kòò pieti ò dó dè.

25 Kè kuyaakù tòòkènì kù ñõ neinèmu onitiyonkuwe, wèè borimε wènni kòo nfílkú dipũñ kõmε.

26 Dèmmûrè yâríkú mèè botí yεnìì, kuyukú tii mèè botí inuɔ, wèè duó nhotɔnnédíétì mutɔmmú dè ñ mmε nhò dò.

27 Wèè dé Kuyie nho bie nhõõ yíému, kòo nitiyonkuwe kpεyε yaatε.

28 Onitisàù bàa dè, deè ò duò ndiwèì, onitiyonkuwe bàa dè í ò duò dèmarè.

29 Kuyie nhõ nkankému wèè dəɔrìmè sìé, wèè kɔmè í sìé kòò duò.

30 Dèmarè báá nampé wèè borime wènni, benityonkubé me nyí yó nkpaá diheì.

31 Wèè borime wènni ò nàánnè mèciì mmé, kè siyáàbísí yembé dò mbé kéké be nòndié.

32 Wèè borime wènni o náañti teénnèmu, kòò nitiyonkuwe kpéti kòùrì.

11

1 Kuyie nyí dó siyáàbísí potampeé, kù dó sìì beú sìnsi weti weti.

2 Bè ñ ñdaké tèpòtè yiè nkpeti, wèè í moké tèpòtè ò ciìmu.

3 Wèè yèmmè wènni o yèmmè mèè ñ nhò ni, kè mèdəɔrìmè yeime yiè ndəɔrìmè ò kòù.

4 Idíítí í yóó da teennè Kuyie mbeénti yiè, wèè borime wènni weè yóó cooté.

5 Onitisàù dəɔrìmè mèè píenko o cε kòò nitiyeiwe yei nhò buò.

6 Onitisàù dəɔrìmè sààmè mèè ò dèerí, kòò nitiyeiwe yei nho pñ.

7 Onitiyeiwe ñ kú kòò do baa dèe yeimmu kewénnénè o kpàtì ò do tâ tì.

8 Wèè borime wènni ñ yenténèmu mèyei, nkòò nitiyeiwe do mè mièké.

9 Bèè í dé Kuyie mbe náañti kòùmu, bèè dé Kuyie nkè be ciì mbé dèerí.

10 Kòò nitisàù bo kè dè naati, dè ñ nnaatimu o èì kòbe, kòò nitiyeiwe ku o èì kòbe nyãnkú.

11 Benitisààbè náañti tiì dèúkùnko bε èì, kè benityeibe kpéti di buò.

12 Wèè nàá ntináanyεiti otòù ò í ciì, wèè ciì ò õ ntì ncíékému.

13 Wèè wátìrì bεtòbè ò dákənko disòrì kpεti nti, wèè ciì ò õ ntì sòrimu.

14 Kubotí kùù kpa bεkótibè kù kõmmu, kùù kó bεkótibè sū kuù õ nfòù.

15 Kàa bεi nke tú a bo yietí opòò kó dibànnì, a bo demmu, kàa cíékké dè bo nda naati.

16 Onitiposàù nwe bε nsāntímè, wèè dò mutõmmú weè kpàrìku.

17 Kàa dòòri mesàà a mè dòò amáà ndi, kàa dòòri meyεi, a caàri amáà ndi.

18 Onitiyεiwe kó mucõntimu tú siyáàbìsí kõmu mmu, wèè borimε wenni kòò kõmu tú mumómmømmu.

19 Wèè dòòri mesàà nhò yó nfòùmu, wèè dòòri meyεi kòò kú.

20 Kuyie nyí dò wèè ciintε, kù dò wèè dòòri wènwε timómmønti.

21 Bè yóó kpεtínnému bεnitiyεibε, kέcoo mbεsààbè bεmøu.

22 Onitipòkù wèè wenni ke í ciì ò dònñè mumámáá mesøø kõmu mmu bε tønné mù defònkùrè ñnni.

23 Onitisàù wanti mesàà máà ndi, kòò nitiyεiwe ce nhomáà kεmíεkε.

24 Wèè pää mmεdiè nweè kpàrìku, wèè nòùtè pikú kòò cítiri.

25 Wèè pää mmεdiè bε we mpää mmεdiè, wèè pää mbεtòbè menie bε yóó we pää menie.

26 Bè sàámmu wèè sòrì tidiitì, ke yári wèè tì fiiti.

27 Wèè dòòri mesàà mbε we ndó, kε meyεi ntuòkùnì wèè dòòri meyεi.

28 Wèè duó nhomáà o kpàtì ò bo do, wèè borime wènni kòò mbitírí.

29 Wèè ãà dikɔnkɔànnì o cǐéttè ò í cǐntí dèmarè, kuyεìnkù naà mmeciì nyiè nkó kudaakù nku.

30 Onitisàù dàòrìmè duò mmufòmmu mmu. Wèè ciì kòò nò nké yǔñnní bëtòbè o bíékè.

31 Wèè borime wènni ò mòkemu mucɔ̄ntimu këtenkè ũnkè, onityonkuwe nè wèè dàòri meyei nkè bë mòkë be kɔmu mediè.

12

1 Wèè dò kéciitè weè yie nyitié, kuyεìnkù kuù í kemmu itié.

2 Kuyie nhɔɔ pénsìrà wèè dàòrìmè wènni wènwe, këbekénè wèè yèmmè í wènni.

3 Òmɔù õ ñfií nhomáà nè kuyonku, wèè dàòri Kuyie ndómè weè õ nfííkú.

4 Onitiposàù duò nho dəù nwe kuyεìnnatí, kòò yεiwe do mmumɔmmú mùù càá nho dəù.

5 Benitisààbè kó meyèmmè tu mesààmè mmε, kë bεyeibε kɔmε tú mèè õ ndó kéciitè.

6 Bεyeibε náañtì tu didíñtárì ndi dìì kòù, kë besààbè kpèti tú tìì deerí bëtòbè nè mukũñ.

7 Kë benitiyeibε do be kpere marè õ ñkpaá, besààbè cǐñ siì õ nfííkú teii.

8 Bè sãntí wèè ciì wènwe, ke sãá nkuyεìnkù.

9 A bo mmɔkεmè otɔñtì òmáà dè tɔñne a bo dεúkùnnemè amáà kε mónté mudii.

10 Onitisàù õ ndakemu o wǔñ kpéí, kòò yεiwe miékε ì cɔú.

11 Wèè kuuti kupaku weè mòkε tidiitì, wèè firì detetirè ò í ciì.

12 Benitiyeibε dò mucɔ̄ntimu yεimu mmu, benitisààbè bεè õ ñcɔñte.

13 Onitiyεiwe náaṇtì ò pīi mmu, kòo sàù ɔɔ yè bá tì miεke.

14 Onitì pieti mesàà nho náaṇtì miεke nkε, bè pieti mèè botí mucɔ̄ntimu mutɔ̄mmú miεke.

15 Kuyεìnkù yèmmè ɔ ndo nkù dòɔri dè wennimu, wèè ciì kòò yìé nyitié.

16 Kuyεìnkù kuù miεke cóú mmεcãã, wèè ciì kòò sòrì o miεke.

17 Wèè nàá ntimómmønti weè tñnni tináaṇtì, wèè nàá nsiyáàbìsí kòò tì cààri.

18 Wèè nùù yau o náaṇtì kòùrìmu disiè kõmε, wèè ciì kòò náaṇtì miεkùnko.

19 Timómmønti ɔ mbomu sãã, kè siyáàbìsí pénkù mεcãã.

20 Bèè wanti meyei mbè tu bεniticiìmbè mbε, bèè tiè nyitié nsààyì kè bè pieti diwèì.

21 Meyεi mmamè í tuòkùnì bεnitisààbè, mè tòòkùnì bεyeibε mbε.

22 Kuyie nyí dó siyáàbìsí yεmbè, kù dó timómmønti yεmbè mbε.

23 Wèè ciì ò í pøtì o ciì, kuyεìnkù kuù bεnkú ku yεintì.

24 Wèè dó mutɔ̄mmú weè naà nhokpààtì, kòò tñnnédíétì naà nkudaakù.

25 Iyεntotí yøku onitì nwe kè tináaṇsààtì ò kpénkùnko.

26 Onitisàù bεnkú o kou kucε sààkù nku, kòò nitiyεiwe ò fétinko.

27 Otɔ̄nnédíétì í cáá nyiorimaa, dèè wenni onitì kpéí dëè tu mutɔ̄mmú.

28 Wèè yìé nKuyie nkpeti ò kérí mufòmmu kó kucε nku, dë kó kucε í kɔrìnè mukũñ mborè.

13

¹ Debire dèè ciì dèè yìé nde cice tié, dèè mòke tefentè dè í yìé nhòmòù kpèti.

² Onitisàù náańtì ò peí mesàà mmε, kòo yeiwe õ nwanti kédøà meyei.

³ Wèè yé ò náá nkε tú mù weè kanké o fòmmu, wèè í yé ò náá nkε tú mù kòò càari o kɔmu.

⁴ Otɔnnédiétì í péú ò dó dè, wèè dó mutɔmmú weè dè piëti.

⁵ Onitisàù í dó siyáàbìsí, kòo nitiyeiwe caàri ke ãã omáà ifei.

⁶ Wèè dòòri mesàà mmε õ nhò kankému, kòo nitiyeiwe yei nhò fétìndo.

⁷ Bèmabè õ ndøori ke dò mbè kpààtirì bá bè né í mòke dèmarè, kè betobè ndøori ke dò mbè tu bεcìrlbè kè né mòke demøu.

⁸ Tikpàtì yiè nhɔɔ yietí mònnì marì kédæeté o fòmmu, ocìrì yie í yìékù tìmatì.

⁹ Onitisàù dònnè fitirè dèè còú dèndε, kòo yeiwe dònnè fitirè dèè ku.

¹⁰ Tepòtè yiè nce nyekpàrè nyε, wèè ciì kòò yiè nyitié.

¹¹ Bè waá ntìì kpàtì péu dimònnì dimáà tì dèu mècãà mmε, bè waà ntì sámþó sámþó tiì dèúkú.

¹² Kàa kèmmú dèmarè ke mɔnté dè càari meyèmmè mmε, kàa dó dèmarè ke dè pèté, dè duò mufòmmu mmu.

¹³ Wèè yetε itié nhò bo yà dε kó tiyeti, wèè yetε ikuó kòo yà dε kó mucɔntimu.

¹⁴ Mèciì nyiè nkó itié nyìì duò mmufòmmu, ke dεerí onìtì nè dèè na nhò tɔní muküñ.

¹⁵ Bè dému mèciì nyiè, kòo nitiyeiwe borimε yóù.

16 Mεciì nyiè nhõõ totí o yèmmè mmε kédøò tìmatì, kè kuyεìnkù bεnkú ku yεintì.

17 Ditõnnì yεiri waà mεyεi mmε, kè ditõnnì sààrì tì tñnni.

18 Wèè yetε itié nhò yóó naá nfedawanfè nfe kè bεè ò sènkèrì, wèè yie nyitié kè bεè ò sãntε.

19 Kòo nìtì dò dèmarè ke dè pèté dè õ nhò naatimu. Benityεibe bie í dò kεyóú mεyεi.

20 Wèè neitinè mεciì nyembè ò ɔɔ ciitemu, wèè neitinè tiyeintì kòo naá nkuyεìnkù.

21 Mεyεi ntü mbenityεibe mbε, kè mesàà ntu bεsààbè kó mucñntimu.

22 Mesàà nyiè mbí õ sɔaté o kpεrε ndε, kòo nitiyεiwe kpεrε naá mbesààbè kpεrε.

23 Beçiribè paa mpeímu mesàà, kè benítibè kɔ mbè í wenni mèè kpεí.

24 Wèè í puotì o bire, ò í dè dò, wèè dè dò weè dè tiè.

25 Onitisàù í mónnì ò yo mmù, onitiyεiwe weè mónnì ò yo mmù.

14

1 Onitipòkù wèè ciì weè maà o cñetè, wèè yεi nkòò tè pùònnè o nou.

2 Wèè borime wenni weè dé Kuyie, wèè borime í wenni kòò kù sènku.

3 Kuyεìnkù õ nnáá tεfentè kó tináañtì nti, kè mεciì nyiè nkpeti ò kãnkù.

4 Inààke iì dùò i í borè, mùmamù ɔɔ í nhã yεbuø, inaakperí borè tidiitì dε mbo.

5 Timómmønti yiè nnáá nhò yà dèndε, kè siyáàbìsí yiè nnáá nhò í yà dè.

6 Tepòtè yiè nhõõ wammú mèciì nkè móntému, wèè mòke meyèmmè kòò pétè mèciì nfààrè.

7 Kenté kuyèinkù a í yóó pétè mèciì nkpeti matì ku borè.

8 Wèè ciì weè yé ò dòòri mè, kè kuyèinkù yeintì tu kù bo nsoúmè.

9 Kè kuyèinkù dòò meyei ndè õõ í nkù dò mmèmamè, wèè borime wènni weè piëti Kuyie nkó mesàà.

10 Onìti weè õ nyé o yeñcaàrìmè dòmmè nè o wèì, otòù báá na kényé dè ò dòmmè.

11 Benityeibe céí yóó duómu kè besààbè kpesi ndéukú.

12 Mònnì marì onìti yèmmè õ ndò nho borime wènnimu kè mè né ò kòrinè mukñú.

13 Onìti bo na késonne o yeñcaàrìmè kéndaú, kè mudaá nní nyóó deè kè meyeñcaàrìmè feité.

14 Wèè borime í wènni ò yóó yàmu de kó tiyeti, wèè kõme wènni kòò õõ totí o yèmmè.

15 Wèè í dakè weè yié mbè naá ntì timou, wèè dakè kòò õõ totí o yèmmè.

16 Wèè ciì weè dé meyei nkè mè kenní, kuyèinkù í yïékù dèmarè kè mòke tefentè.

17 Wèè miëke cãä ke pélkú ò dòòri deyèinkperè nde. Kè bè sènku wèè yèmmè í wènni.

18 Bèè í toti bë yèmmè bë cõntimu tu tiyèintì, bèè totí bë yèmmè kè bë kõmu tú bë bo yïétemè dèmarè.

19 Benityeibe yóó nínkúmu besààbè iikè. Kè benitidønnibè ndari bèè wetí bë kó yebòrè kë dò kéta.

20 Kpankperè í mòke o népo, tikpàtì yiè nyie népobè í sénní.

21 Wèè sènkèrì o kou ò dòò meyei mmε, dè nnaaati mesémmè bonè wè bεcīribè.

22 Bèè wanti meyei mbè fietimu, bèè wanti mesàà nkè bè dòòri dèè wenni ke síé.

23 Mutɔmmú muməu mòkemu mucɔntimu, kàa me mpoti dinùù máà dikònnì da pĩ.

24 Mecìì nyembè cɔ̄ntimu tu tikpàtì kè tiyεintì yó ntú tiyεintì sãå.

25 Timómmənti yiè nnàá nho yà dèndε kε dεerí bεnìtìbè, kε siyáàbìsí yiè nnàá nhò í yà dè.

26 Wèè dé Kuyie nhò í yïɛkù tìmatì, kε kù kãnké o bí.

27 A bo ndémè Kuyie ndεè duò mmufòmmu, kε dεerí onìtì nè dèè na nhò təní mukүү.

28 Kòo kpàtì nìtìbè sū ò õ ndεumu, kε bè kẽkε o kpàtì do.

29 Wèè miékε í cáké kε péíkú weè ciì, wèè kɔkε péíkú mεcää nkòò bεnkú ò tumè kuyεinkù.

30 Kuyεñnaatí tú kukɔñnaatí nku, kε mεpómmè tu muməmmú mùù càá ntikɔntì.

31 Wèè sènkèrì ocīrì ò sènkèrì Kuyie nku kùù ò dòò, wèè mòkεnè ocīrì mesémmè kòò dèúkùnko ku yètìrì.

32 Onitiyεiwe yei mmεè ò buò, onitisàù í yïɛkù tìmatì bá mukүү.

33 Meyèmmè yiè weè mòkε mεciì, kuyεinkù báá na kε mε banté.

34 Kubotí kùù tə timómmənti kuù dèúkú, kε meyei nhãå kubotí ifεi.

35 Okpàtì sãntí bεtɔmbè bεε ciì bεmbε, kòò miékε cóú mbèè ò ãå ifεi.

15

¹ A bo t  nn  m   ot  u tin  annat   d   b  nk  unko k  mieke nk  , k   tin  anyeiti k   linko.

² M  ci   nyi   nn  a  nt   naatimu, k   kuy  nk   n  ante nt  y  nn  a  nt  .

³ Kuyie nw  ummu tip  nt   tim  u, k   w  u   mb  yeib   n   b  s  a  b  .

⁴ Tin  a  nat   du   muf  mmu mmu, k   tin  anyeiti k  uri   m  y  emm  .

⁵ Kuy  nk   ku   s  nku ku cic   ti  , w  e   d  k   k  o   i   yi  .

⁶ Tikp  t   diet   bo onitis  u c  st  t   mieke nk   k  o n  itiy  we k   muc  ntimu t   m  y  n  ca  r  m  .

⁷ M  ci   ny  mb   nt  onko m  ci   mm  , tiy  nt   kp  re   i   me nd  .

⁸ Kuyie ny   d   b  enitiy  ib   p  r  , k   c  u b  s  a  b   k   mub  ammu mmu.

⁹ Kuyie ny   d   b  enitiy  ib   borim   b  ti  , k   d   b  e   wanti b  embe d  e   wenni.

¹⁰ Fen  s  f   bo w  e   y  ou kuc   o kp  i nk  , w  e   yet   iti   nh   y  o   k  mu.

¹¹ Kuyie ny  mu kud  nk   d  omm  , k   n   b   ny   onit   y  mm   mma  a  ?

¹² Te  p  t   yi   ny   d   b  e   o kp  ann  , o i   k  ri   m  ci   ny  mb   bor  .

¹³ Kuy  naat   ca  nn   k  y  lk   nk  , k  a   y  mm   c  ar   k  e   y  at   k  y  at  .

¹⁴ W  e   m  ke mey  mm   we   wanti m  ci   nk  y  t   d  mar  , d      nnaati kuy  nk   ku y  nt   mi  ke nk  .

¹⁵ Y  we y  m  u tu m  f  t  m   mm   os  nn  w   bor  , k   t   dibanni s  a   w  e   y  mm   naati o bor  .

16 Kàa kpa a kpere ke dé Kuyie ndè tɔ̄ñnè a bo ndè mòkemè ke bonè iyñèke.

17 Kàa yo ntikñnfãàtì ke bonè diwèì dè tɔ̄ñnè a bo nyommè inaamàa mèkùò nkpeyi ke bonè yekpàrè.

18 Kemièke yiè nce nyekpàrè nyε, wèè pññ nhomáà kòo yè bónkùnko.

19 Otɔnnédíétì cε õ ndáátí tipotì nti, kòo nitisàù kòku wenni.

20 Debire dèè ciì dè nárikùnko de yembè yèmmè mmε, kè dèè yei nkè dè bè sènku.

21 Kè kuyènku dòòri deyènkpere dè õ nkù naatimu, wèè toti o yèmmè kòò dòòri dèè wenni.

22 Kòo nìtì í békú bëtòbè mèciì o kpere báá yie, kè bennitibè péu ò duá nyitié nwèè na ké dè dòò.

23 Kòo nìtì no nkè tènnìnko tináañtì dè wennimu, ke naati ò bo bëimmè tináañtì tì wenni dè dò nwèè tì bëi ndù mònnì.

24 Onìtì wèè ciì ò tū nde ñnkè kó kuce nku mufòmmu kòku, ke búutí kùù cuuti kudønku.

25 Kuyie nhɔñ pɔntemu tèpòtè yiè ncñètè, kénkanké okúpokù kó tebâtè.

26 Kuyie nyí dó meyèmmè yεime, tináañsààtì nti kù dòmè.

27 Wèè dó idíítí mediè nhò buò nho cñètè ntε, wèè í dó tikuuti kòò õ nfòù kémontε.

28 Onitisàù õ õ totí o yèmmè mmε ke né na këbëi, kòo nitiyeewe sñnté kérñtoo tisñnténáañtì.

29 Kuyie nyí dó bennityeibe, kù këmmú besààbè kó mubáammu mmu.

30 Fenønsààfè nárikùnko meyèmmè mmε, kè tináañsààtì yèutí muwërimú.

31 Bè kpànnè wè o õnnì kpéí nkòò këmmú ò bo mèciì nyembè kó fenafé mièke nkε.

³² Wèè yetε itié nwè í dó o ɔnnì, wèè kemmu itié nkòò piεti mεciì.

³³ A bo ndémè Kuyie ndè duò mmεciì mmε, kàa dó kédεukε, kékùnnε amáà.

16

Kuyie mpíñmè mutɔmmú onìtì borime miεkε

¹ Onìtì õ náké ò yóó dəò tìnti kε Kuyie nkuù né yé tiì yóó dəò.

² Onìtì yèmmè õ ndò nho dəòrìmè mεməu wen-nimu, Kuyie nkuù né yé bá wè o yèmmè.

³ A dó kédəò tì, duó nti Kuyie nha bo yà tì dòòmè.

⁴ Kuyie ndò bá dè ke yému kù dè dòò mùù kpéí, bá onitiyeiwe kù ò dòò diyiè yeiri kpéí nkε.

⁵ Kuyie nyí dó sifeí yembé kù yóó bè kpetínnemu.

⁶ Mesàà nnè timómmənti deè tūnni mεyεi, kàa dé Kuyie nha õ yóumu mεyεi.

⁷ Kε Kuyie mpénsìrì onìtì borime bá o dootitəbè bε õ narikεnèmu.

⁸ Kàa dòòri dèè wənni ke pèté sámìpó dè tɔñnè a bo dəòmè dèè í wənni kέpétε mεdiè.

⁹ Onìtì õ nwúómmu ò yóó dəò tì kε Kuyie nkuù né nte kòò tì dòò.

Bekpààtìbè borime dòmmè

¹⁰ Okpààtì bekùnè Kuyie nkó muwεrímú mmu ò õ nyeté o beénti miεkε.

¹¹ Kuyie ndó tì mbeú kε dè wənnimu, kuù ãnné tεbiètε ti bo mbeú mèè botí.

¹² Okpààtì í dó bεè dəòrìmè í wənni, wèè dòòri dèè wənni weè kpàtì õ nfííkú.

¹³ Okpààtì dó wèè nàá wèñwe weti weti, ke dó wèè nàá ntimómmənti.

14 Kòo kpààtì mièke peike ò bo na kékua onìtì, mèciì nyiè nweè bo na kébónkùnné okpààtì mièke.

15 Okpààtì wèì duò mmufòmmu mmu, kòò dòòri mèè sàà ndò nfetaboofer.

Onìtì fòmmu mièke dèè tu desààrè

16 A bo mmakemè meyèmmè dè tɔ̄ñnè a bo mmakemè messo, kàa bo ncìlmè tɔ̄ñnè a bo mmakemè idíítí.

17 Benitisààbè yennínèmu meyei nkó kuce, wèè dàke o borime kpéí nhò dò o fòmmu mmu.

18 Tepòtè teè õõ niité képí nhonìtì kóo càke, tefentè teè õõ niité ke pí nhonìtì kòo do.

19 A bo nwènnémè benitisààbè ke kpa a kpere dè tɔ̄ñnè a bo wènnénémè sifeí yembè kè dí totí bë eí dè.

20 Kàa totí a yèmmè mesàà nké dòò dèmarè a bo ya diwèì, wèè duó nhomáà Kuyie ndè bo nhò naati.

21 Wèè nàá ntináaàntì tì wènni bë we ntú mèciì nyiè, wèè nàá ntináannatì bë yié nweè kpeti.

22 Bèè mòke mèciì mè bë duò mmufòmmu mmu, kè kuyeìnkù yeìntì kù kòù.

23 Mèciì nyiè nhò totí o yèmmè mmè ke bëi nkè bë mè nyié nho náaàntì.

24 Tináaàntì dònnè mècekùò mmè ke wëeti dinùù, ke duò nkukòñnaatí.

25 Onìtì yèmmè õ ndò nho borime wennimu kè mè né ò kòrinè muküü.

26 Dikònnì diì õ nte kòo nìtì pí mmutɔmmú, ke yé ò dòmè kedi.

27 Onitiyéiwe waà mmeyei mmè kòo náaàntì tùò mmuháá nkɔmè.

28 Onitiyéiwe waà nyekpàrè nyé, kòo náantøuti tɔ̄ñ tinépotì.

²⁹ Onituyonkuwe ciì mbenìtibè mbε kε bè tannìnko mεyei nkó kuce.

³⁰ Wèè ūñ nke maá nho bennì kε dó kédəò mεyei, nhò mè dòòmu kε dèè.

³¹ Tiyùpèítì tu kusärìkù sààkù nku, kε yé mutfòmmu okùmù tumè benitisààbè kó mucɔ̄ntimu mmu.

³² Onitudòù mómmu o ntú wèè nø nke ūkù o miékε, wèè nø nke píñ nhomáà ò pëstému wèè õñ kpa nkéna.

³³ Onítì õ ntáñ téte kε bo yà nanke kpeti nti, dëmou dèè né døori dè bonní Kuyie mborè nde.

17

¹ Kàa yo ntikünfäätì kε bonè diwèì dè tðñnè a bo nhämè imaa mpiéké tèè cíetè kε bonè yekpàrè.

² Otñntì wèè ciì ò õñ baatému tecíetè bire dèè yete ditoò, kewénnénè dè tebií kε bëe toté dè cice kpere.

³ Bè õñ yááké mesøo nnè timátì péítì muhää mmiékε nke, Kuyie nkuù me nyàú onítì yëmmè mmε.

⁴ Onítì wèè dó mεyei nhò kemmu inóndie nyeyi yembè mbε, kε siyáàbìsí yiè nkenti siyáàbìsí.

⁵ Wèè daú ocíri ò daú Kuyie nku kùù ò dòò, kε mεyei ntùòkènì otøù kàa ò daú a báá mónté dè kó tiyeti.

⁶ Békótibè kó diwèì tu be yaàbí, kε ibí kpéri tú i cice.

⁷ Kuyéinkù í yíénnémè tináañsààtì, siyáàbìsí yiè nyí me nyiénnè ò bo mbakémè.

⁸ Bèmabè yëmmè dò nticuuti døori mesàà nke õ nte kε bëe dó tì dòò.

⁹ Kè bëe da dòò mεyei nkàa mè yè dí nnaati, kàa mè mmè dènniní sâñ dí nsñ.

10 Kàa kpannè wèè ciì dè bo ò teennè képëëté a bo puotímè kuyéinkù dinasáñ kucë tekòùtè (100).

11 Onitiyéiwe õ ndó mecaàrìmè mmë ò me nyóó máánèmu ditënnì yeiri.

12 Kàa conè kumuntünkù kùù mònté ku bí dè tññè a bo conèmè kuyéinkù nè ku yeintì.

13 Bè õ ñdò wè mesàà nkòo ñdò meyei, meyei nyí iiti o cíëté.

14 Kàa keté dikpànnì a kpëté kukpëroo nku, yí yúóó ke dikpànnì mu nyí keté.

15 Kuyie nyí dó onìti caàrè kàa ò kònné, kù me nyí dó wè nnaati kàa dò ò caàrè.

16 Kuyéinkù yóó ñdò ñdò ba idíítí, kù bo ì donténè meciì mmaà? Kù í mòke de kó meyeëmmè.

17 Onìti a népo õ nda dòmu bá dìì mònnì, kàa kou da teénnè diyiè yeiri.

18 Kuyéinkù kuù õ béri nképoté ku nòùtè këtenkè ke dò kù bo yietí otòù kó dibànnì.

19 Wèè nønnè yekpàrè ò dó meyei mmë, wèè tå omáà ò dotimu.

20 Oniticiintì báá ya diwëì, kë meyei mpññ fénóndenyeife yiè.

21 Wèè peité kuyéinkù ò õ mbonè meyeñcaàrìmè mmë, kuyéinkù cice í mòke diwëì marì.

22 Kuyéñnaatí tú mutie mmu, kë meyeñcaàrìmè yòku onìti.

23 Onitiyéiwe õ ñdò cœuté ticuuti disòrì ndi, këcakë tibeéntì.

24 Mecìì nyiè nhõ nwúó mmecìì nkperë ndë, kë kuyéinkù wùó ndedétirè kù í yóó ninte dë.

25 Kuyéinkù cice õ mbonè meyeñcaàrìmè mmë, kë ku yõ bonè iyëëke.

26 Dè í wènni a bo duómmè kè wèè í cààrè kòò yietí, dè mè nyí wènni a bo puotímè békótíbè bë sàà nkpéí.

27 Wèè í náante náante sôntíkè ò mòke meyèmmè mmè, wèè mièkè í péíkù ò ciìmu.

28 Bá kuyéinkù kè kù cíékké bë ñ nyé ke tú kù ciìmu, wèè pí nho nùù ò ciìmu.

18

1 Ténøutéítè yiè nhõ ncáá nhomáà ndi, kè bë ò tié nho mièkè peíkè.

2 Kuyéinkù í wanti mèciì, kù ñ ndó kébenke ku yèmmè dòmmè mmè.

3 Kàa yóù bë ñ ñ da senkèrìmu, kàa dòò dëè í wènni a di ifei.

4 Onítì náañti cümpúrìmu ke dònnè dàmèèrì, ke dò ndinébòrì ke püñ nke duò mmèciì.

5 Dè í wènni a bo kónnémè wèè cààrè, kétouú nwèè í cààrè tñáañti.

6 Kuyéinkù náañti waà nyekpàrè nyé, ke ce nyenacèkuute.

7 Kuyéinkù nùù diì kù buò nkè ku náañti kù pñ timáñti kñmè.

8 Onáantøuti náañti ñ ndò mmucekòyuo mmu, ke weeti ke cuutoo tipøuti mièkè.

9 Wèè í pí nho tñmmú ò í cäánnè wèè mù cààri.

10 Kuyé nyètìrì kpeñni ke dò nkuduotí kperíkù nku, bëè borime wènni bë ñ ñ sori kuù borè ke bá nyíékkù.

11 Tikpàtì yiè nkpatì tiì tu o kó disòrì, o yèmmè dò ntì ò känké kuduotí kñmè.

12 Tepòtè teè ñ niiténí këcaàrè onítì, wèè këkùnnè omáà kòò deukè.

13 Wèè ɔɔ tēnné tináaṇtì ke mu nyí tì kèè mɛsàà nhò yèimmu ke ãà omáà ifei.

14 Kàa mɔ nkàa yèmmè caánnì dè ɔɔ da teennèmu, kàa yèmmè me ncààrè ba mbo na ké mè cátinne?

15 Meciì nyiè nhɔ nwantì ke yǐtému, wèè mòke mèyèmmè kòò kemmu itié.

16 Ticuuti ɔɔ kpeté onítì nwe kuce, kòò na kétuɔke bénitidiɛbè borè.

17 Wèè niité ke beé nho kpeti weè ɔ ndò nhò naati, yóu kòò dootitòù tuókení kàa yà.

18 Kè di tãū tété dè bo na képaa ndikpànnì, képate békperibè.

19 Bè cààrè wè ɔ nkpeññimu képëëté dihëikperi, kè yekpàrè kpeññì ke pëëté dimátkpetínnì.

20 Nè onítì náaṇtì miɛke nke ò pietimè mudiì, o nùù diì te kòò yo.

21 Onítì náaṇtì bo nte kòò nfòù yoo tì nte kòò kú, wèè nənnè tináaṇtì ò yóó yàmu de kó mucɔ̃ntimu.

22 Wèè pëté onitipòkù ò pëté diwèì ndi. Kuyie nkuù ò dòò mɛsàà.

23 Ocɔìri ɔ nnáá nke báammu kè tikpàtì yiè nni nnáá nke dè kpeññì.

24 Kòò nítì népobè sū dè bo na kéntú o kó mèyei. A népo mómmuɔ né pëëtému a tebite.

19

1 Kàa cǐññì kàa borimɛ wenni dè tɔ̃nè a bo ntúmè kuyéñkù ke náante siyáàbisí.

2 Kàa í yé dèmarè dè í wenni, kàa dó kédòà dèmarè mècãñ nha ɔɔ dòò mèyei mmɛ.

3 Onítì yéintì tiì ɔ nte kòò caàrè o borimɛ, kòò miɛke ncóú nKuyie.

4 Tikpàtì yiè nnépobè ò nsúñunkomu, kòò círì népobèe ò yàtènè.

5 Bè õõ í nyóú wèè soú nkè náá nwè í yà dè, siyáàbísì yiè mme nyí yóó yenténè tiyëñti.

6 Bè õ nkpentimu wèè nítì o iikè, kè benítibè bémou népo tu wèè pãã.

7 Ocírì tebií õõ ò yetemu, kòò népobèe ò sñntenè, kòò dó ké bè béinnè ò báá bè yà.

8 Kaa totí a yèmmè a dó amáà ndi, wèè mòkè mèciì nkòò péú diwèì.

9 Bè õõ í nyóú wèè náá nwè í yà dè, wèè náá nsiyáàbísì ò fétinko omáà ndi.

10 Kuyèinkù í mannémè kù bo mmakemè desààrè, kudaakù í me mmannè kù bo mbakémè bekpààtibè.

11 Wèè ciì weè nò nkè ūku o miékè, ò bo yèmmè bè ò dòò mèè yei, deè õ ntú o kó diyètìrì.

12 Okpàtì naupié dònnè dicírícírì kó feñntifé nfé, kòò sàà mboo ke dònnè tinémaàntì.

13 Dëbiré dèè yei ndè cààri de cice yèmmè mme, onitipòkù wèè mòkè yekpàrè kòò dònnè dinésimbàù dìì dòú sãã.

14 Dëbiré õõ tieke de cice cíetè nté nè o kpere, Kuyie nkuù me nhõõ da pã onitipòkù wèè ciì.

15 Titñnnédíétì mòkè munondømmú mmu, kè tikñnnéyäati yiè nkñnnè dikònnì.

16 Wèè yie nyikuó ò õ nfòùmu, wèè í dake o borime kpéí nkòò kõ.

17 Wèè pãã mbecírìbè ò pènni Kuyie nku, kè kù naa yóó dè nhò tèñné.

18 Ntiè nhà bire a kpaá mòkè dìì mònnì mèffíè, a né báá dè kùo nè kemiéke.

¹⁹ Kemiéké diékè yiè nhɔɔ pétemu dε kó tiyeti, kòò cààrè ò dò nkéyietímu, kàa ò yóó ò naa yóó dè yiému.

²⁰ Kénté itié, cœuté i kécité.

²¹ Onítì õ nyému o yèmmè miéké ò yóó dɔà tì, Kuyie ndá tì tiì né õ ðàò.

²² Wèè borime wenni bë we ndá, a bo ntumè ocíri dè tɔñùnè a bo ntumè oyáàbísíkótì.

²³ Kàa dé Kuyie nha pété mufòmmu kedi kunaatí bá meyei mmamè báá da tuɔkení.

²⁴ Otɔnnédíétì õ baá dicabuu miéké nke, ò né báá na kéanné muciè o nùù.

²⁵ Poté tepòtè yiè, kuyéinkù yóó ciitemu, kpànnè wèè mòké meyèmmè kóó ciité.

²⁶ Wèè cààri o cice ke bëti o yɔ, ò tu dëbýeire ndé dëè ãà ifei.

²⁷ M bire, kàa í kémmú bë da náá ntì a yete meciì nkó itié nyi.

²⁸ Siyáàbísí yiè nhɔɔ soutemu kénáké wè í yà dè kéraarè tibeéntì, kè meyei nnaati benityeibe.

²⁹ Bè õ féñmmu sipoɔ yembè, képuotí tiyeintì.

20

¹ Menaaà ncií benítiibè mbë, kè menakperímè cààri onítì, wèè naá nkunaayààkù wè í ciì.

² Kòò kpààtì miéké peike ò õ í ncáánnè diciríciòù ñùntí, wèè péíkùnnè okpààtì miéké ò dò kékunté o fòmmu mmu.

³ Kàa í kpantì dè tu diyètìri ndi, wèè miéké péíkú mécää nhò tu kuyéinkù nku.

⁴ Otɔnnédíétì wèè í kuuti diyɔɔ, ditenwaà ò bo ndá kékɔñ kémonté.

⁵ Onítì yèmmè dò ntébinté tèè cümpúrì tènté, meciì nyiè weè bo na ké mè fei.

6 Bè nàámmu bénitibè péu kó tiniti kpéí, dè mè nyóùmu a bo pétémè oniti mómmuo.

7 Kòo niti borime wènni, kòò dòòri dèè wènni ke ku, o bí ñõ di diwèì ndi.

8 Kòo kpààti kàri dikpààtikàri ke bo beké ò pánke ñõ bantému oyeiwe.

9 We mbo na ke dà ò wènkùnnè o yèmmè ke téneké í moké meyei?

10 A bo mmokemè sipotampeé sìdésì kè sì cãã nkàa yé a sì beú dìi mónnì Kuyie nyí mè dó.

11 Kè debire borime yó nwènni bè pánke ñõ mè yàmu dè dòòrimè miéké.

12 Yeto yéè yonè, nè inua nyìì wùónnè Kuyie nkuù dè dòò dèdé.

13 Wèè nønnè inua nhò naà nfedawafé nfé, wèè ènni mècãã nweè yo nké sànnè.

14 Odonti ñ ntú dè í wènni, dè í wènni nwe, kè né ítôo késânté omáà.

15 Mesoo nnè medèì ndè súmu péu, mèciì nkó tináàntì tiì né wènni ke pësté demou.

16 Kàa í yé wèè da mokènè dibànnì kòò tòù yé nhò bo dì yietí, cœuté o yaàbòri kè dì nduó a borè a í ò yé mèè kpéí.

17 Muyáàbìsidiì ñ nnaatimu, ke né denté ke naá nyitãã a nùù miéké.

18 Wèè kèmú itié nweè nø nké dòori dèmarè, kàa yóó kæte dikpànnì baatí mesàà.

19 Wèè wátìri betobè ò dáanko disòri kpëti nti, kënté wèè nùù yau.

20 Wèè sââ nho cice nè o yõ o fòmmu bo ndònnè wèè fitirè ku këyensòùkè.

21 Kàa waà ntikpàtì mècää mmecää dikétémònnì tì õõ í ndèntenè mesàà.

22 Bá ndó ke fóó mmeyei mbè da dòò mè, bóúté Kuyie nkè kù da deeté.

23 Kuyie nyí dó sipotampeé sìdésì teyáàbísípotampete í wenni.

24 Kuyie nkuù ni onítì naàcèi yetì dè, onítì bo na kényé ò kòri kàà?

25 Dè tu mèyei mmè a bo sñnté kékéinkoomè Kuyie nyìkè ke dò a bo kù dòò dèmarè, kàa yóó dòúnnè dinùù Kuyie, totí a yèmmè.

26 Okpàtì wèè ciì ò õõ batemu bëè dòòri mèyei nké bë kpetínné bá mesémmè bá mbè nhò bonè.

27 Onítì yèmmè mè dò nfítirè Kuyie nhò duó ndè kë dè bo nhò mí.

28 Okpàtì wèè tu onitisàù ke dəori timómmonti weè kpàtì fiíkú.

29 Muwérímú muù tu odapàà nkó kusärìkù, kë tiyùpéítì tu odakótì kəku.

30 Onitiyonkuwe kó mutie tú tiyëítì, kë kupààti taà nhonítì yèmmè.

21

Mecìù nyiè bo nfòù mèè botí

1 Okpàtì yèmmè dònnè meniè mmè ke püõ Kuyie mmè dónè këè bíékè.

2 Onítì yèmmè õ ndò nho dəòrìmè wennimu Kuyie, kuù né yé bá wè o yèmmè.

3 A bo ndəorimè dèè wenni ke síé, Kuyie ndè ndó, kë dè pëëté a bo kù fiémè iwñõ.

4 Tepòtè nè tefentè dèè feinko bənitiyεibε kó mèyei.

5 Wèè pí mmuatõmmú nè tikñnyauti weè pieti tikpàtì, wèè dó mæcãã nkòò naà nfedawafè.

6 Wèè waà ntikpàtì nè siyáabìsí dè í mæke mucõntimu dè kòrìnè mukññ mmu.

7 Onitiyeiwe yei mmeè ñõ ò kùo ke yé ò yetemè ò bo døòmè dèè sié.

8 Onitiyeiwe tû nkùù ce í wènni, kòò nitisàù borime wènni.

9 A bo mbomè difi ke kpënké dè tññne a bo nhãñèmè onitipòkù yekpàrè yiè.

10 Onitiyeiwe dó meyei mme nè o yèmmè memou ò ñõ í ncíé mbá o népo.

11 Kàa puotí tøpøtè yiè nkuyèñkù ñõ ciitému, wèè mæke meyèmmè kòò yèútí mæciì nnè itié mbè ò duá nyì miékè.

12 Kuyie ndó dèè wènni dènde, kù wùómmu dèè døøri bennityeibe cíñ, ke bë tannìñko meyei mmiékè.

13 Kòò cíñì kuò nkàa cíékké, a múnke naa bo nkùò nkè bë cíékkému.

14 Disòrì kó dipännì bónkùnko kemiekè, kë dipännì dìì báñné ke cüñ diyòrì kë dì kòù kemiekè diékè.

15 Onitisàù õ ndøøri ikuó yèmmè kë dè ò naatimu, ke dò nkuyonku onitiyeiwe borè.

16 Onìti wèè yóu mæciì nkó kuce ò bo neinè bëcírlbè bàmbà.

17 Wèè dó kutenkù kó diwèì ò báá mæote o kpere, wèè dó menaà nnè imaa nhò báá kparíkè.

18 Benityeibe bëè í mæke bë tû ndè bë bo yà meyei, bësààbè í yóó yà mè.

19 A bo nhãñè tødøntè ñinkè dè tññne a bo nhãñèmè onitipòkù yekpàrè yiè nwèè miékè péíkú mæcãã.

20 Mèciì nyiè nweè mòke tikpàtì nè desààrè o cîstè, kè kuyènkù dè cààri demou.

21 Wèè dòòri dèè sié ke niti ò õ nfòù kémontemu kè bè ò dòòri mesàà nkoò dé.

22 Mèciì nyiè mbo na képi diheikperì bè bàa dì, kérpontè be yèmmè do dò ndèè bè kanké.

23 Wèè yé ò náá nkè túmu weè yennínè meyei.

24 Wèè mòke tèpòtè nè tefentè ò õ ndaú betòbè mbè kòò kpere demou tu tefentè kpere.

25 Otõnnédítì õ ndè yáammu demou ke yàa kúnè, ke yé o nàùtè í dómè ke pí mmutãmmú.

26 Wenwe õ ndè dómu demou, kòò nitisàù yie níí pâ ke báá súó ndèmarè omáà.

27 Kuyie nyí dó benityeibe kó yepárè, bè yé pâannè meyèmmè yeime mmé.

28 Wèè soú nkè náá nhò í yà dè ò í yóó nhã ke bo. Wèè kérnmú tináaùtì weè mòke ò náá ntì sââ.

29 Onityeiwe õ ntâ omáà ndi kòò nitisàù tñnni o fòmmu mesàà.

30 Onitì í mòke mèciì mmamè yoo meyèmmè mamè yoo iyentotí mà Kuyie mborè.

31 Bè daati tesàntè yekônkè dikpànnì kpéí nkè, Kuyie nkuù né õ nte kâa na a dootitòù.

22

1 Kuyetifeitóo tñnnèmu tikpàtì, kè benitibè da dò dè pëëté meso nnè idíítí.

2 Okpàatì nè ocřì dè wëímu, Kuyie nkuù bè dòò bëdë.

3 Wèè dàke ò õõ yaní meyei nkésorimu. Wèè í dàke kòò nkéróo kè mèe ò pí.

4 Wèè kékùnné omáà o kó mucɔ̄ntimu tú ò bo ndémè Kuyie, ke mɔ̄ke o kpere, ke mɔ̄ke diyètìrì nè mufòmmu.

5 Ipo nè timátì dëè dií onitiyεiwe kó kuce miεkε, wèè dò o fòmmu ò báá kù tÙnnne.

6 Benke dëbirε kuce sààkù dè kpaá bε ndìì mònñì, dè bo kóté dè báá kù yóú.

7 Tikpàtì yiè nhɔ̄ mbakému ocírì kè dibànnì yiè nnàà nho banteu kó kudaakù.

8 Wèè buostí dëè í wenni ò ñɔ̄ kɔ̄ñ meyei mmε, ò wérímú ò do dɔ̄ɔri mmù meyei nkè mùu deè.

9 Wèè nìti ò yàu mesàà mmε ke yé ò totírínèmè bεcīribè o kpere.

10 Bεti tefentè yiè nkè yεkpàrè nè kutoweku nè mesenkùmè kè dëè dèè.

11 Wèè dò timómmɔ̄nti ke mɔ̄ke tináañsààtì weè dàpúnè okpààtì.

12 Kuyie nkankému mεciì nyembè, ke yetírí bεnitiyεibe náañtì.

13 Otɔ̄nnédíétì ñɔ̄ yí dicírícírì diì bo kuce, kòò yèroo dì bo ò pí.

14 Onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè bεnitidaabè náañtì dò ndifɔ̄tìrì cümpuri ndi, Kuyie nyetε wè weè ñɔ̄ do di miekε.

15 Dëbirε ñ mmɔ̄ke mewáátéyèmmè mmε, kunasáá kuù ñɔ̄ mè dèite.

16 Wèè féñko ocírì wè ò kpàrikùnkomo, wèè pãá nhokpààtì ò círikùnkó omáà ndi.

Mεciì nkó tináañtì

17 Kénté mesàà nkékeè mεciì nyiè nkó tináañtì. Daate n da náá ntì kpéí kè n da tuo mmεciì. **18** A mè ãnné a yèmmè kè dè nda naati kàà mmè yε sãà. **19** N dò a yié nha Yiè nKuyie nku, dëè te kè n yóó tì nda

tié nyié. ²⁰ N da wàri itié nsipísítãati ndi nè yetannà a dò nkétotí dèè ìnkè a yèmmè kékanté timómmønti. ²¹ Kè bë da tɔ nkàa wëtení á náké timómmønti.

²² A báá yà ocírì cínnìmè kékiete o kpere, a báá féñ nhosénniwè tibeéntì borè. ²³ Kuyie nkuù yóó kpà mbe kpéí nkékuo bëè fèke bë kpere.

²⁴ A báá nnaatinè këmiëke yiè, a báá neinè onity-onkuwe, ²⁵ a yàà bo bë teeté kéta timatì miëke.

²⁶ A báá bëi nképoté a nòùtè ketenkè ke dò a bo yietí otøù kó dibànnì. ²⁷ Kàa yí memme ke í na ke yietí bë bo fiete a dòù.

²⁸ A báá tuo nha yembè dòú ndìì tárì be bâtè mànku.

²⁹ Kòo nìti yé o tɔmmú mesàà bekpààtìbè bëè õ ò tùóté ò õ í ntú sõntíké kou.

23

¹ Kàa wënnè onitidiwè kè di yo, á døà meyøòmmè nè dèè ìlkú a iìkè. ² Bá kàa pitiri deu, di ke kùnné.

³ Bá nyáá mmudiì wennimè kéké yéke a bo minnéme, kè de yèmmè bë dò ke da díimu.

⁴ Bá mbetì tikpàtì, keté ke bá ntoti a yèmmè de bíkè. ⁵ A bo nkpaá ke mu nyí yà idíítí kè i pëstému. Idíítí do nyì ã ifièti nyi ke puù ke détirí keinkè fetúufè kóme.

⁶ A báá wënnénè meyèmmè yeime yiè nkè di di o dii, bá ndake o diiti wenniku kpéí. ⁷ Ó yó ndøori ke dò nhò da dòmu ke tú: Di kéké, ke né da dònnè meyei.

⁸ A bo dentenè a bo tì tɔmè, kàa do náá ntìì náañnatì yei dëtetirè.

⁹ Báá náké kuyéinkù a kó tináañsààtì kù í yóó tì pënsìrì.

10 A báá tuo tēbātē mānku kó ditārì, báá ta dēciribire kpētē miéké. **11** Wèè kpà mbe kpéí nhò kpeínìmu, weè yóó da kpannè be kpéí.

12 Duó nha yèmmè bè da tié nyìì tié, kékénté mésàà kè bè da tuo mécii.

13 Báá yóú a bo puotímè a biré, kunasää í yóó dè kùo. **14** Kunasää pètìnké yóó dè dëeténè muküü mmu.

Onìù tiémmè o biré

15 M biré, kàa ciù dè yó nni nnaatimu. **16** Dè bo n nariké mediè mmómmomme kè nsà kàa naá timómmonti.

17 A báá teeté bennityeibe, ndé Kuyie nsää.

18 Memmè dè bo nda naatimè a borime miéké, kàa yà a dó dè demou.

19 M biré, kékénté n yé mmù kécití, kétünne kuce kusààkù. **20** Bá nneitinè bennayààbè nè bemancáàmbè. **21** Bennayààbè nè bemancáàmbè bè taà tidawantì miéké nke, kè tikõncééti yiè ndaati tiyaàacítì.

22 Nkémumú a cice kpèti ke yé weè da temè. Báá senkèrì a yó ò kóté mèè kpéí. **23** Wammú timómmonti nè meyèmmè nè itié nè mécii, kàa dè mòòte, a bá ndé cààri. **24** Kòò nìti peité onitisàù dè ñ nhò naatimu. Wèè peité mécii nyiè koò nyankunè diwèì. **25** Duó ndé kó kuyeñnaatí a cice nè a yó duó mbe de kó diwèì.

26 M biré, n duó nha yèmmè kéntú n dòmmè nè diwèì. **27** Nyé ke dò nhonitipòkù wèè dəuti dəutinè benitidaabè nè otòù pokù, bè dònne difòtìrì cumpuri ndi, tēbinte tèè pèù, **28** ke ñ ndíí benitibè benitikòùbè kōmè ke càke benitibè péu fòmmu.

Kunaàyàkémuónkù õ ndòmmè

²⁹ Mësémmè yiè ntu we? We ntu idebìi yiè? We nkpatì sâà? We mbeeti o kpèti bënitibè? We ncóú tiyëñti dëtetirè? We nwùó tinønwüñtì? ³⁰ Wèè õ ñ nyíté wènwe menaà mborè, wèè nønnè menaà nkperimè. ³¹ A báá yóú kë menaà nkó kuwüñkù da souté mè mìetimè fëbòòfè miéké. Mè yó ntati a níí kë weëtimu, ³² kë né taroo kë da dònté fëwààfè kõmè, didautiri kõmè. ³³ Kàa nuo nkwoře, kàa yèmmèè kéké nè a náañti. ³⁴ Kàa ndò nha duá dàmèèrì ñinkè ke kari bátóò kó kudøú ñinkè kë dè sànti ke da kóònko. ³⁵ Fôô õ nnáá nke tú: Bè m puotí kë n kòute bá dè í n yonke, n keté kë í dake, kë nh ènté diì mònnì m bo wëte kéké.

24

Mecìì nyiè nè onitiyeiwe

¹ Báá teeté bënitiyëibë, bá mbè neitinè. ² Bè dò kéndøori meyei mme ke náá mmeè kpèti máà.

³ Nè meciìì mme bë maàmè tecñètè, meciìì mmeè õ nte kë tè nkpeñni. ⁴ Nè meciìì mme bë õ píëmmè yëbuo tikpatì tisààtì tìi wenni.

⁵ Wèè ciì weè mòke muwérímú, wèè ciì weè kpèti dèúkú. ⁶ Wèè báatí mesàà nweè õ na mudoò, wèè mòke bëè ò duò nyitié nkè bë sù weè nò ndikpánni.

⁷ Meçiìì nkó tináañti pëstému kuyëìnkù wërimú, dëè te kë bë tìi nke náá nkù ncíékké.

⁸ Wèè wanti meyei nsâà bë we ntu meyei ncicë.

⁹ Kuyëìnkù yëntotí tú iyeyi nyi, bë í dò kéké tèpòtè yiè fënònfè.

¹⁰ Kè meháárìmè tòòkèní kàa bonke a do í kpeñni.

¹¹ Dëeté bë dò kékùo bë, bë dëri bë ke kòrinè mukjù, dëeté bë. ¹² Kàa yí a do í yé, Kuyie nkoo wúómmu,

kunku yému a yèmmè, kù da wúómmu, kuù bekùnè bá wè o tõmmú dòmmè.

¹³ M bire, nyo mmecékùò, mè teénnèmu ke naati.

¹⁴ Nyé ke dò mmeciì nwennimu a fòmmu kpéí kàa mè pèté meborime bá nda yóunè, kàa yà a dó dè.

¹⁵ Báá dòò onitiyéiwe kõmè képonté onitisàù cítetè ò bo tè. ¹⁶ Onitisàù bo na kédo kuce mèyiekè ke baà nyilitimu, kòò nitiyéiwe ta mèháárìmè mièke dè dèèmu.

¹⁷ Kàa dootitòù do dè báá da narike, kòò bëté, diwèì báá da pí, ¹⁸ Kuyie nyàà borè yà kè dèè kù yonke bá kù ténke báá ò dòò meyei.

¹⁹ Bá nhëennè benitiyéibé, báá teeté meyei ndòòrìbè. ²⁰ Benitiyéibé í baa dèmarè deyìlkè, bë fòmmu yóó kúmu fitirè kõmè.

²¹ M bire, ndé Kuyie nnè okpààtì, báá taunnè bëè dò kéceete demou. ²² Meyei nyóó bë tùòkenímu bàmbà, òmøù me nyí yé bë yéñti yó mmamè.

Meciì nyiè dò nkénnáá ntì

²³ Nte mèciì nkó tináaàntì tètì, dè í wenni a bo mbékumè ke mòke mèbatimè. ²⁴ Kòò beeñtì mòù kòñné oyéiwe, ibotí nè benitibè dë mièke õ nhò péímu. ²⁵ Kàa kpannè oyéiwe dè wennimu, ò õ õ pété mesàà mmè kédi diwèì.

²⁶ Kàa ténne otòù timómmønti, dëè bënkú a ò dómè.

²⁷ Bá ntu a bo maá tecítè ke í tûnté a tõmmú ditowaà kõmu, ke í kùútí kupaku.

²⁸ Báá sônté kénnáá a kou kpéí ndetetirè, a dò kénaá nsiyáàbìsí yiè nweà? ²⁹ Báá yí ò n dòò miè nkè m bo ò fòó, m bo ò ténne ò n dòò tì.

Otønnédíétì borime

30 M pëxté diyiè marì otõnnédítì mòù paku, kuyéinkù makù paku, **31** tisãmpotì nè timúsintì kè dè dàátí kupaku, kuduotí kùù fité o paku kè kù do. **32** Kè nní ndè wùó nkétotí n yèmmè kè dè m bënkë mëcii mmamè: **33** Kàa tu m bo duá sámþó, m bo ūñko sámþó, kéomþé sámþó, **34** a bo nyóó daate kè tidawantì da ïkú, kè dikònñi da déeté oyúókù kõme.

25

1 Nte Sadomøo kotinà teyè Sudaa kóo kpààtì Esekiasi kòbe wàri yè.

Yekotinà yeboti yeboti

2 Dè tu Kuyie nkó disãnni ndi kù bo sõnnemè dèmarè ke tú bækpààtibè kperi bë bo wénnimè dèmarè mesàà.

3 Ti í yé mèè botí keïnkè youtimè màmè, nè ketenkè cümpume mamè ti í me nyé bækpààtibè yèmmè.

4 Úté mesøo meyôð nkè mèè wenke, wèè dòòri tisâtì kòo na ke mè dòònè dèmarè sààrè. **5** Deite onitiyeiwe okpààtì také kè timómmontii kpénkùnnne o kpàtì.

6 Bá ndéúkùnko amáà okpààtì ìikè, bá mbeúnè amáà benítidiebè. **7** Bè bo da deemmè dèè tõünè bè bo da kékummè onitidiwè ìikè.

8 Bá ncäa a bo yúmè tibeéntì kè dè yèmmè a yu wè bo beé nho kpëti kàa sïntè.

9 Kàa mòkènè a kou tìmatì a ò yà kè dí tì tûntè, a né báá náké otøù kó disòri kpëti, **10** ò yàà bo ti kèèmè kë da sâmmú kàa mónté dè yîmè kè tì yènní a nùù.

11 Tináqñtì tìì bëi nke wenni tì dònnè kusârìkù sààkù nku, bë dàri kù mesøo nnè timátì péítì.

12 Mεciì nyiè mbéi ntìì náañti dònnè mubierìmámáá mmu nè mesøøfímmé wèè tì yie nho borè.

13 Mεnεbuo ndòmmè kuyiìnkù mònnì kε kpénkùnko onìti, ditønnì sààri mε ndò nwèè dì tɔ nho borè.

14 Wèè pèèri o kpere ò dònnè kuyaakù nku nè tiwεticítì tì í yóó ni.

15 Wèè mòke meminnímè ò bo na kέceetε okpààtì yèmmè kε tináañnatì taà onìti nè o kǔñø.

16 Kàa yà mεcekùù ndi kέbenné, kàa tonté a yàà bo mè tɔ. **17** Bá ncãa a cεpεetitòù cǐñtè ò yàà bo da pè nkε da sñntenè.

18 Onìti wèè nàá nhotòù kó mεyεi nhò dònnè didùrì ndi nè disiè nè dipencòù.

19 Kàa yèmmè naatinè onitiyεiwe, mεháárìmè yiè, dè ñ nda dònnè a cáánnè dinìnnì dìì keuté dìndi, kε cόommúnè kutààku kùù kpeutí.

20 Kàa dìè mmeyεñcaàrìmè yiè ndè dònnè a dàtε o yaàbòrì ndi muséé mmònnì, kε ãnné o mənnε mεtekãã.

21 Kε dikònnì bo a dootitòù, duó nwe kòo di, kε sinéyεñ ò bo, duó nwe kòo yà. **22** Kàa dòòri mεmme a cou yεháákùñ nyε o yuu ñnkè, kε Kuyie nyóó dè nda yieti.

23 Kubakù yoú kó kuyaakù touní fεtaafè nfε, kε siyáàbìsí ce nkεmieke.

24 A bo mbomè difi kε kpénké dè tɔññèmu a bo nhånnèmè onitipòkù yεkpàrè yiè.

25 Tináañsààtì tì yènní dεdεtirè tì dònnè mεnεbuo mmε kε bónkùnko kuníí.

26 Onitisàù wèè yóú kε beyεibε ò souté ò dònnè tεbintε ntε yoo dinébòrì dìì kó mεniε ncàkε.

27 Dè í wenni a bo dimè mècekùò mmèdiè, yoo a bo ndómè disànni mèdiè.

28 Onìti wèè í pññ nho mièke ò dònnè diheì dìí í baa dìndi dimáà.

26

Ti bo nfòùnè mèè botí nè tiyeìntì

1 Kè di duó nkuyéinkù diyetìdierì, dè dònnè muséé mmu kuyéinkù mònnì kë dò fetaafè dididèì mònnì.

2 Inòribí putì mèè botí nè sikpàncéndéi, mèè botí nku meyéi mmèè í mòke mè tukú nè mù mè í pññmmè òmøù.

3 Didáù bo tésantè kpéí nkë kë tisàmmántì bo sàmmarímú kpéí, kë tédabéetè bo kuyéinkù ìnkè kpéí.

4 A báá ténné kuyéinkù tiyeìnnáàntì, a yàà bo kù naánnè. **5** Ténné kuyéinkù dè dò nha kù ténné tì ku yèmmè yàà bo ndò nkù ciì.

6 Wèè tñ nkuyéinkù nè tináaàntì, ò kèké o tààké nyi kë waà nhomáà kunaupié.

7 Kuhòùkù tààké dòmmè kë kpa muwërimú, kuyéinkù kó dikotinùù me ndò.

8 Kàa sàntè kuyéinkù dè dònnè a boú ditári ndi mutántèndítimù.

9 Kupo ɔɔ kũù kunaàyàkémouñkù kë dè ndòmmè, dikotinùù me ndò kuyéinkù nùù mièke.

10 Okpààtì wèè sòñté ke tóú tiyeìntì mutñmmú, ò cààri bénìtibè bëmou ndi.

11 Temòtè ɔɔ tñ mèè botí kewëte këdi, kuyéinkù me nkónnì dëyeìnkperé.

12 Kàa yà òmøù kòò yèmmè dò nhò ciì, a nyé kë tú kuyéinkù kõmè ò tññèmu.

Otõnnédíétì borime tẽmè

¹³ Otõnnédíétì weè õõ yĩ kè n yè diciriciri bo m pĩ nkuce, kumuntũnkù kuù bo kuce.

¹⁴ Dicàù firì di mâtì ïnkè nkè, kòo tõnnédíétì pènni o dóù ïnkè.

¹⁵ Otõnnédíétì õõ wéíté mucie kè dèe ò yonkemu ò bo mù kàtemmè o nùù.

¹⁶ Otõnnédíétì yèmmè dò nhò ciìmu ke pëeté meciì nyembè bëyiekè bëè tèñininko tináñti kè dè wenni.

Yekotinà yeboti yeboti

¹⁷ Kàa ta dikpànnì dìì í tú a kpéri, dè dònnè temotè bo mpenkémè mmè kàa pĩ ntè yóú.

¹⁸ Kuwáatíkù kuù bømmù yehäätire, ke tãü ipie nkè kɔù. ¹⁹ Onitì wèè souté otòù ke dèè ke tú ò do wánti, o kpere me ndò.

²⁰ Kè ideí dèè muhää nhõõ kúmu, kè benáaňtoubè dèè yekpàrè dèèmu.

²¹ Wèè ce nyekpàrè ò dònnè yeküõ nyèè còú nyènye muhää, ideí lii còú mmuhää.

²² Onáaňtutì náaňti dònnè mucekøyuo mmu, ke wæeti ke cuutoo tipautì mieke.

²³ Tináaňnatì nè meyèmmè yeime, donnè mesao sîmmè mmè bë dàrimè tiyaamatì ïnkè.

²⁴ Wèè màke mepómmè ò õõ mè sànnne o mieke nkè kénnaá nsiyáàbìsí. ²⁵ Kòò nàá ntináaňsààtì a báá yie, ke yé tiì bo o yèmmè mieke tiì í wennimè. ²⁶ Ó õõ namu késanne o pómmè, kè dè né mboní kè benítibè bëmœuu banté o yonku.

²⁷ Wèè keù difòtìri weè duò di mieke, kè ditári yàkù wèè dì bienko.

²⁸ Kàa nàá nhotoù kpéí ndetetirè a ò niímmu, wèè màke meyèmmè mèdémè ò buòmmu.

27

¹ A yèmmè bá nnaatinè nanke, a í yé tì yóó tuakeni yíe.

² Yóu kè betabè beè da sânte, bá nsântí amáà. Opòò weè da sânte dè bá ntu a mómmuo.

³ Ditârì cêëmu kè mubirímú cêë, kè kuyéïnkù naupié cêë ke pëëté memmè.

⁴ Kuyonku sîmmu ke kunauipíe yóù, we nné bo dáatí kécômmú mepómmè iïlkè.

⁵ Kòo nìtì da kpannè a iïlkè, dè tñünè ò bo nda dómè kè dè sòri.

⁶ Kàa népo da kpannè dè tu a kó mesàà mmè, kàa dootitòù da orí dè tu a kó meyei mmè.

⁷ Wèè di ke sànnè nweè nàù mecekùò, dikònnì bo wè bá dèè tii dè ñ nhò naatimu.

⁸ Wèè yé o eì ke centì cèntì ò dònnè tenàtè nte tèè déténè te yíëntì.

⁹ Mekôpempemmè nè tûdàràí dè naati meyèmmè mmè kè kunéponaatí pëëté a bo ntâmè amáà.

¹⁰ A báá yóu a népobè, a me mbáá yóu a cice népobè, kè meháárlmè da tûòke a báá kôte a tebite borè, a cêpeetitòù tñünèmu a tebite tèè détiri.

¹¹ M bire, nciì kénáríkunko n yèmmè, ke n níí na kéténné bëè n sènku tináahtì.

¹² Mecii nyiè nhõõ yàní meyei nkésorimu kè kuyéïnkù nkéróo kè mèè kù pñ.

¹³ Kàa í yé wèè da mokènè dibànnì kòo tòù yé nhò bo dì yietí, cœuté o yaàbòrì kè dì nduó a borè a í ò yé mèè kpéí.

¹⁴ Kàa dòu nhà kou mekperímè dikünweénì, dë kó mudøummu ñ ndò ndisâannì ndi o kpéí.

15 Onitipòkù yekpàrè yiè dònnè fetaafè õ ñi kè yèè nésimbakè ndóú yènye sââ. **16** Wèè bo na képikú kuyaakù yoo mèkùò mmèè yìètè, weè bo na képí nde kóo nitipòkù.

17 Timátì sâñmè titetì, mèè botí nku onítì tûnnimè otàù yèmmè.

18 Wèè píenko mutie weè càá mmu bë. Wèè yàrì wèè ò baké mutõmmú kòò piëti mesàà.

19 A õ síéké menie nkéyà mèè botí a ìikè, otàù õ mè nyà a yèmmè kè dèè ò teennè.

20 Kudõnkù í diè mmèè botí bëcírìbè, onítì í mè ndiè nhò dò dè.

21 Bè yáunè muhââ mmu mesoo nnè timátì péítì, bè õ banté onítì dòmmè nè bè nàá ntì ntì o kpéí.

22 Kàa ti kuyeïnkù dituò medibii kõmè a bâá na ke kù yàtenè ku yèintì.

23 Ndake a wûõ kpéí nkè ì taà. **24** Onítì õ í mmôkemè o kpere sââ, tilkpàtì õ í mme nsoké sââ.

25 Kè timútì dèè kè tipàntì mu nyí yènní, kẽ yetârè ïnkè kpëti kénkémmúnè tipàntì bo yènnímè. **26** Bè õ kẽ tipecìtì keduøkenè tiyàtì ntì, ke fíté yebôdakè kédonnè dëpaa. **27** A bømiè nyó nda sànnèmu, kàa piínè a cîstè nè a tâmbè.

28

1 Wèè dòò meyei nhò õ ncokùmu bá òmøù í ò bëtì, wèè í dòò dèmarè kòò mòke dikõmbùò diciricìrì kõmè.

2 Kè diheì í wë ndinùù bëkpàatibè bëè õ sñû, kòò kpàatì ciì ke yé dèmarè weè kpàtì õ mõnte.

3 Fekpàatidawanfè fëè fëñuko bëcírìbè fë dònnè fetaafè nfe fëè sñû nke kùo tidiitì.

4 Bèè yete Kuyie nkuó bε sāntí bεnitiyεibε mbε, bèè i yié nkε bε miεkε pεí bεnitiyεibε.

5 Bεnitiyεibε í yε dεè ci bèè dó Kuyie mbεè dε yε dεmεu.

6 Kàa kpa a kpεrε, kàa borimε wenni dε tɔ̄ñnè a bo mmɔ̄kεmè tikpàtì kε mè sī.

7 Wèè yie nKuyie nkó ikuó ò tu dεbísààrè ndε, wèè neitinè bèè borimε í wenni kòò ãà o cicε ifei.

8 Wèè pεnni idíítí kε bε bo nhò yietì kε nɔ̄nku, wèè nìti kε pã̄a bεcīrìbε, weè õõ tiekε dε yìè nkó tikpàtì.

9 Wèè í dó kεkeè Kuyie nkuó, Kuyie nhɔ̄s ì nkèè dε yìè nkó mubáammu.

10 Wèè fétìnkø bεnitisààbε ò bo do ò keú dìì fɔ̄tìrì miεkε. Bεnitisààbε biε mε mpεú mεsàà mme.

11 Wèè mòkε o kpεrε o yèmmè õ ndò nhò ciìmu, oçrì wèè ciì kòò né ò daú.

12 Kòò nitisàù baaté dε õ nnaatimu bεnìtìbε, kòò yεiwe baaté bε nsɔ̄tì.

13 Wèè sòrì o yεi nhò í yau mεsàà mmamè, wèè mε dáa nkε mε yóu, Kuyie nwe cīénko.

14 Dε nnaati wèè dé ò bo dəàmè mεyεi, wèè to kpeññi weè duò mεyεi mmieke.

15 Onityonkuwe wèè bakε bεcīrìbε ò dònñè diciricìrì ndi dìì pεú, kumuntñkù kùù dó kεpř.

16 Kukpàtìyεìnkù fεñnkø bεnìtìbε mbε, wèè í dó tikuuti kòò kpàtì mònni.

17 Wèè kùò onìtì weè õ ncooti kε bií tannè kufɔ̄ti bá bε í ò còññé.

18 Wèè borimε wenni weè coorí, wèè tū nyicε ìdéì kòò duò.

19 Wèè kuuti kεtenkε weè yo nkε sànnè, wèè sɔ̄ñtε kε bo kòò nsànnè tidawanti.

20 Onitisàù weè pieti mèsàà, wèè dó kékparikè mècãã kè meyei nhò tûòkù.

21 Dè í wènni a bo mbàtìmè bénitibè nè mèmmè kòo nítì ñõ na kédòò meyei mudiì sámþómù kpéí.

22 Wèè dó kékparikè mècãã nweè õ mbetì tikpàti bá ò í yéé ke dò ntidawantì bo ò do.

23 Wèè náké oniti o caàrìmè bë ñõ dentè ke we nsântè képëeté wèè ò kpénti.

24 Wèè yùúkú o cice nè o yõ ke tú dè í tú meyei, nhò í cåánnè onitikòutì.

25 Oniti wèè dó dèmou ò ce nyekpàrè nyé, wèè dó Kuyie nkòò mòke dèmou.

26 Wèè tâ omáà ò tu kuyèinkù nku, wèè ciù kòò coorí.

27 Wèè pâa mbecîrìbè wè í mónnì dèmarè, wèè nòùtè têé kòò yàu meyei.

28 Kòo nitiyewe baaté, bénitibè õ nsorìmu, kòò ku bësààbèe súñ.

29

1 Bè tié nwè kòò yeté, ò bo do mècãã bá bë báá na kòò tâa.

2 Kè bénitisààbè sú dè õ nnaatimu kubotí, kòò yewewe baaté dè mbè yóù.

3 Wèè ciù dè õ nnaatimu o cice, wèè kòrà bénitipòbè bëè dàuti dàutinè bénitidaabè borè kòò cààri o kpere.

4 Okpàatì wèè bekù weti weti weè kpàti õ nfííkú, weè còú ticuuti kòò tì buò.

5 Wèè kpénti o kou ò dii omáà ndi timátì.

6 Benitiyewe yei ndò ntímátì nti ke bë pññ, kè bësààbè yâñku nè diwèì.

7 Onitisàù yému ocîrì kpéí, oyewewe yie me nyí mòke de kó meyeemmè.

8 Sipoo yembè bëè kònnìnko benítibè, kè besààbè bónkùnko kunäupié.

9 Kè mèciì nyiè mmɔ̄kenè kuyéinkù tìmatì, kòo miekè peikè yoo ò daú bë í yóó narikè.

10 Benitikòùbè niímmu onitisàù, kè besààbè ò dó.

11 Kuyéinkù kuù feinko ku yèmmè, kè mèciì nyiè nyíkú omáà.

12 Kòo kpààtì yié nsiyáàbìsí o tumbè ɔɔ naá mbeyéibe mbe.

13 Oyewé nè osénniwè bë wë ndè bo dèmáà ndi, Kuyie nkuù kpetírí bá wè kó inuo.

14 Okpààtì wèè bekùnè bescírlè kè dè wenni o kpàtì ɔ nfííkúmu sáà.

15 Kunasáà nè itié ndeè duò mmecìì, bë yóu dèè bire kè dè dòòri dè dómè dè ɔà de yɔ nwe ifei.

16 Kè beyéibe sūñ mmeyei mmee ɔɔ sūñ, bë né yóó duómu, kè besààbè nwúó.

17 Tié nha bire kè dè da omìpùnné ke náríkùnné a yèmmè.

18 Kè Kuyie mpääñáañtì náamìbè í bo kubotí ɔɔ í nyé kù co kè, dè nnaati wèè yié nKuyie nkuó.

19 Bè í tiè nkudaakù nè tináañtì, kù yóó keèmu kù mè mbáá yie.

20 Kàa yà wèè nàá nke í yé ò tu mù, a nyé kë tú kuyéinkù kɔ́mè ò tɔ́ñèmu.

21 Kàa cùu nhotɔntì nè o bíkémbéntì o yèmmè ɔ ndò nhò tu tecílètè bire nde.

22 Kèmieke yiè nce nyekpàrè nyé kòo nitiyonkuwe dòòri meyei péu.

23 Tepòtè kékùnkomu te yiè, wèè kékùnko omáà kòò piëti diyètìrì.

24 Wèè wẽnnè oyúókù ò cààri omáà ndi, ò yému mèyei mmèè ò bàa, ò né í dò kéké mè dáa.

25 Kàa yòte onìtì dè tu didíiñtárì ndi, wèè duá nhomáà Kuyie, kù we nkãnké.

26 Bá wè ò ᳚ ndó kénnaatinè wèè ò baké wènwe, Kuyie nkuù né bekùnè bá wè.

27 Benityeibé níímmu besààbè kéké besààbè níí mbeyebé.

30

Akuu kó tináañti

1 Akuu Sakee bire náké tìì náañti Itiyeeedi nè Ukaadi.

2 N tú kuyeinkù nku ke pëeté benítibè bémou, n yí mòke meniticiì.

3 N yí mòke mèciì n né mòkemu mèciì mmèè bo nte kéké n yíeté Kuyie.

4 We ndéké keínkéké ke wétení?
We mpikú kuyaakù nè o nòütè?
We mpõú mmenie nnè kuyààkù?
We nhãnné itemmànke?
De yiè nyètìri tu ba?
O bire kpéri tú ba? N náké ti.

5 Kuyie nnáké tì timou tu timómmanti nti, kuù kãnké bëè bo ku bo dè kudəpikù kõmè. **6** Bápá yíé tìmatì ku náañti miéké, kù yàà bo da kpetínné kékbenke a túmè siyáàbísí yiè.

7 Kuyie, n da móú dèmarè dèdérè nde n fòmmu miéké, bápá dè nni nyetenè. **8** N détinnè siyáàbísí, nè mèciìmmè, a bápá yóú kéké n dòke naá nfedawanfè yoo n dòke kpàrikéké, nni nduò m bo nyo mù kéké fòùnè.
9 Kéké n dòke kpàrikéké n yàà bo da yete kéké dò: We ntu

Kuyie? Kè mme n dòkè naá nfedawafè n yàà bo yúukú kécake a yètìrì.

10 Bá nwátìrì otɔntì wèè ò duó mmutoñmmú ò iikè ò yàà bo da banté kusinkù kàa tó meyei.

11 Bèmabè bomu ke sáá mbè cicebè bá bè í náá mbè yôbè kó mesàà.

12 Bèmabè bomu kè be yèmmè dò mbè wenni kè bè né ã meyôð.

13 Kè betobè bo ke senku benitibè ke bè séenko inuɔ.

14 Bèmabè bomu kè be nìì ndò ntiseuti, kè be yèì ndò nyese, ke kòù besénnibè, ke deu besciribè.

Dèè yóù mabantímu

15 Bèmabè bomu ke õ ntú: M pã, m pã. Bè dònne inacákpei nyi ke yáá mbetobè yññ, dèmarè bo dëtäati ndi dèè õñ í nsànnè, kè de naannè bo dèè í diè.

16 Kudənkù nè tehñunte,
nè ketenkè kèè í diè mmenei,
nè muháá mmùù còú nké í diè.

17 Kòo nìti sáá nho cice, ke sènkèrì o yô, yebankete yèè yóó doké o nuɔ, kè itúuké ò càáké.

18 Dèmarè bo dëtäati ndi dèè pësté n ciì, dènàà ndi ketikè n yí na ke banté dè:

19 Fetúúfè kó kuce keñkè,
fewààfè kaku ditári ñkè,
batóò ce dàmèèrì mièke,
dèè yûñ nhonitidòù osapàà mbiékè.

20 Nte onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè benitidaabè o borime dòmmè, ò õñ di kedeè kéüté o nùù ndi ke dò ò í dòò meyei mmamè.

21 Dèmarè bo dètâati ndi bennitibè kɔmbùòti duò dè ke dò nketenkè õõ aámè, dè bo dènàà ndi ketíke ketenkè yéékù dè.

22 Kudaakù bo naámmè okpààti nè kuyeinkù kùù yo nkè sànnè,

23 nè tèpodòntè bo nyemmè

nè kunitipodaakù bo cœutémè océpokù fôtìri.

24 Desintékpere bo titɔntì tìnàà ndi ketenkè ïnkè, dè è këñní kè dè ciì nné deu.

25 Siké ñì kpa muwérímú, ke né õõ waá nsi diitì kudiséikù mònnì.

26 Nè yeiyì yèè kpa muwérímú ke né keù yè fôti yetárè miéké.

27 Nè fecofe fèè í mòke okpààti ke õõ yè yetírè yetírè.

28 Nè yemónke a bo na kérí nyè nè a nòutè kè yè né ã sikpààtìcéé miéké.

29 Denennè bo dètâati ndi, dènàà ndi ketíke dè è cèmmu wènni.

30 Dicirícirí dikpáà kóo kpààti dìi í dé òmòù,

31 nè tekpààsàntè,

nè dibòdaà,

nè okpààti wèè neínè o ããpòmbè.

32 Kàa mòke teyeinfentè nté ke fontí, ke banté, pí nha nùù. **33** Kàa poké menaamiè menaànkùà mèè õõ yènní, kàa poté diónnì meyí mèè õõ yènní, kàa miéké yènní a õõ cé nyekpààre nyé.

31

Bè tiémmè Demmuyeeeri

1 Okpààti Demmuyeeeri yõ ò tié nyìì tié.

2 A tú m biré ndé, m biré mómmønné, kénté n tié. **3** Báá yóú kè benitipòbè di a wérímú, báá túnne bëè fétìnkò bækpààtibè bëe kó kuçe. **4** Demmuyeeeri,

bækpààtìbè nè bëè baké bë í dò nké nyò mmengaà kperímè. ⁵ Bè yàà bo muá nkéyë nyikuó ke fëñ mbesénnìbè. ⁶ Di ní duá mmengaà kperímè wèè yóó kú, kéduó mmengaà nwèè yèmmè càràrè, ⁷ kòo yà kéyë nho dawantì nè o yeñcaàrìmè. ⁸ Á nteénnè bëè í nò ntináañti nè bë bontóó bë. ⁹ Mbekù weti weti ke kommu bësénnìbè nè bëcñìbè.

Onitiposàù kó tináañti

¹⁰ Wèè pèté onitiposàù ò pètému, dë kóo nitipòkù wennimu ke pëëté medèì.

¹¹ O dòù ñ nhò tåmu kòò dòòri bë kpere kë bë cñítí.

¹² Ò í dòòri o dòù meyei ò ò dòòri mesàà mmë o fòmmu mumou miëke.

¹³ Ke waà tipààkóntì ke pí mmutõmmú nè diwèì.

¹⁴ Dë kóo nitipòkù dònnè bátòò kupotaá nkou nwe ke waànní o diitì dëdétirè.

¹⁵ Ò ññ ente kë dë kpaá uumu kòò benné kéduó nho cñëtè kòbe, kéduó mbetõmbè mutõmmú.

¹⁶ Dë kóo nitipòkù weè ññ totí o yèmmè kédonténè o díítí ketenkë këfííkú dëtie ndëè peí.

¹⁷ Ò ñ mpí mmutõmmú nè tikõnyauti nti ò ññ í nkari ke mmeí o nou.

¹⁸ Ò ñ nwúó nho tõmmú kérímè mmë kòò fitírè níí nyié nkécóú.

¹⁹ Tepààkondítè í yiè o nou miëke, kòò dùòkù mupààkómmú.

²⁰ Ke teénnè bësénnìbè, ke niti ke pãä mbecñìbè.

²¹ Ò í yíèkù muséé, ke yé ò cñëtè kòbe bëmou màkemè tiyaàdándátintì.

²² Kòò dùòkù tiyaàcëëtì, ke daati tiyakpetì wüñtì tìì dò ndéú déú.

²³ Kè bè dé o dəù dihɛì miɛkɛ kòò kɔké bɛkótibè kó ditññi.

²⁴ Kòò dùjòkù tiyààtì kɛ füti, kɛ fütinè inaakûñ mbɛpotambè.

²⁵ Ke kpeññì kɛ bè ò sãntí, ò í yïñkù nankɛ.

²⁶ Ke náá mmecìì nkó tináañti, kɛ tiènnè diwèì.

²⁷ Ke dake o cïëtè kpéí, ò í dé mutɔmmú.

²⁸ Kòò bí ò sãntí kòò dəù ò dèúkùnko.

²⁹ Koò sãntí ke tú: Benitiposààbè bomu kàa né bɛ pɛëté bɛmɔu.

³⁰ Diwèì pẽnkùmu kɛ kuwenniku deu, onitipòkù wèè dé Kuyie mbè we nsãntí.

³¹ Yietínè we o tɔmmú ké nhò sãntí dihɛì dimɔu o tɔmmú kpéí.

Bibiri Kuyie Nnáàñtì Pátíri
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin
copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16